

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

3/2011

OBSAH
Stanoviská vo veciach občianskoprávných

25. Pokiaľ nedôjde k zmene skutkových okolností, tvorí právoplatné uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, prekážku veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p.).
Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania proti uzneseniu súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nie je vylúčená ustanovením § 243e ods. 1 O.s.p... 3

Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných

26. Ustanovenie § 604 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje iba na predkupné právo, ktoré nemá vecnú povahu a pôsobí len medzi účastníkmi zmluvy zakladajúcej záväzok.
Uvedené ustanovenie sa netýka predkupného práva vecnej povahy vyplývajúceho z § 140 Občianskeho zákonníka. Smrťou spoluvlastníka prechádza jeho spoluvlastnícky podiel na dedičov, ktorí sa zo zákona stávajú nositeľmi predkupného práva. 7
27. Ak sa nájomca, ktorý má byť vypratáť, nachádzal v situácii objektívne mu umožňujúcej prevziať jemu adresovanú zásielku obsahujúcu vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady v zmysle § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, o uložení ktorej bol poštou riadne upovedomený, nastali účinky doručenia tohto vyhlásenia v okamihu, kedy nevyužil možnosť oboznámiť sa s obsahom uloženej zásielky. 9
28. Ak po odvolaní zamestnanca z funkcie nebola s ním dohodnutá iná práca, ktorú by bol zamestnávateľ povinný pridelovať odvolanému zamestnancovi, nastáva stav, v ktorom chýba dohodnutý druh práce ako jeden zo základných prvkov pracovného pomeru; uvedený stav treba považovať za prekážku v práci na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 ods. 3 Zákonníka práce. Za existencie tejto prekážky v práci nemá zamestnanec povinnosť dostavovať sa na pracovisko a zotrvať na ňom po celý pracovný čas. 12
29. Za nehnuteľný majetok gréckokatolíckej cirkvi považoval právny poriadok účinný v tzv. rozhodnom období vymedzenom v osobitnom predpise* nielen majetok zapísaný v pozemkovej knihe ako vlastníctvo tejto cirkvi alebo jej zložky a majetok zapísaný ako vlastníctvo konkrétnych gréckokatolíckych inštitúcií (napr. nadácií, kostolov, fondov, spolkov), ale tiež majetok zapísaný ako vlastníctvo akejkoľvek gréckokatolíckej inštitúcie.
V uvedenom období bolo potrebné majetok gréckokatolíckej školy považovať za majetok gréckokatolíckej cirkvi. 16
30. V konaní o určenie, komu patrí spoluvlastnícky podiel niektorého zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti, je pasívne vecne legitimovaný iba podielový spoluvlastník, práva ktorého navrhovateľ popiera. 24
31. V konaní o vyrovnanie dedičských podielov podľa § 16 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam sa povinná osoba môže dovolať námietky započítania daru proti oprávnenej osobe aj vtedy, ak predmetom darovania nebol poľnohospodársky alebo lesný pozemok. 27
32. V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. 30
-

-
33. Pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. 33
34. Podaním opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý žalobkyňa označila ako dovolanie, a ktorý aj z hľadiska obsahu mal náležitosti dovolania zahrňujúce tiež dovolací petit a odkazy na konkrétne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa dovolania a dovolacieho konania, boli vyvolané procesné účinky, ktoré sú spojené s podaním dovolania. Tieto účinky nemôže žalobkyňa následne zmariť účelovým tvrdením, že v skutočnosti nešlo o dovolanie, ale návrh na obnovu konania. 36
35. Účastníkom tej časti konania, v ktorej sa rozhoduje o pripustení alebo nepripustení zastúpenia (§ 27 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku), je iba fyzická osoba, ktorá má zastupovať účastníka konania, a účastník konania, ktorého má táto fyzická osoba zastupovať. Procesných pomerov iných účastníkov konania sa rozhodnutie súdu o pripustení alebo nepripustení zastúpenia netýka; neprislúcha im ani právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok. 39
36. Ak súd nepokračoval v konaní s právnym nástupcom zaniknutej právnickej osoby (§ 107 ods. 4 O.s.p.), odňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. 41
37. Za odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. treba považovať aj odmietnutie celého podania, ktoré by mohlo byť podľa obsahu návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 O.s.p.), hoci nedostatok tohto podania sa týka len jedného z viacerých odporcov. 44
38. Pravidlo trvania súdnej príslušnosti sa vzťahuje aj na tzv. delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O.s.p. 46
-

25. STANOVISKO

občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. mája 2011 k výkladu § 159 ods. 3 v spojení s § 167 ods. 1 a § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Pokiaľ nedôjde k zmene skutkových okolností, tvorí právoplatné uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, prekážku veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p.).

Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania proti uzneseniu súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nie je vylúčená ustanovením § 243e ods. 1 O.s.p..

Predsedička občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 21 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj podľa čl. 17 ods. 4 písm. c/ Rokovacieho poriadku najvyššieho súdu č. Pls 1/2006 (č. 291/2006 Z.z.) navrhla občianskoprávnemu kolégiu najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko k zjednoteniu výkladu ustanovenia § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj len „O.s.p.“) v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p. a § 243e ods. 1 O.s.p. [§ 22 ods. 1 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. čl. 20 Rokovacieho poriadku najvyššieho súdu č. Pls 1/2006 (č. 291/2006 Z.z.)].

Návrh na zaujatie stanoviska odôvodnila predsedníčka občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu tým, že generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) doručil najvyššiemu súdu podnet z 19. mája 2010 č. VI/2 Gc 2/10-12 podaný v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. V tomto podnete generálny prokurátor poukázal na nejednotnosť rozhodovania senátov občianskoprávneho kolégia pri posudzovaní prípustnosti mimoriadneho dovolania smerujúceho proti právoplatnému uzneseniu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia:

I.

Najvyšší súd napríklad rozsudkom z 26. júla 2007 sp. zn. **3 MCdo 13/2006** na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zamietajúce návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že **najvyšší súd považoval mimoriadne dovolanie za procesne prípustné** (§ 243e ods. 1 O.s.p.) a so zreteľom na skutkové a právne závery, ku ktorým v predmetnej veci dospeli sudy nižších stupňov, tiež opodstatnené. Zhodne s generálnym prokurátorom konštatoval, že navrhovateľ v konaní na súdoch nižších stupňov dostatočne osvedčil základné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, osobitne to, že odporca koná (disponuje so svojím majetkom) spôsobom, ktorým môže dôjsť k zmareniu, sťaženiu alebo znemožneniu núteného výkonu vykonateľného súdneho rozhodnutia.

II.

Uznesením z 22. júla 2009 sp. zn. **5 MCdo 13/2007** ale najvyšší súd ako **procesne neprípustné odmietol mimoriadne dovolanie** smerujúce proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zmenil odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

V odôvodnení tohto odmietajúceho uznesenia najvyšší súd uviedol, že z ustanovenia § 243e ods. 1 O.s.p. vyplýva, že pre prípustnosť mimoriadneho dovolania musia byť splnené viaceré predpoklady: a/ podnet osoby oprávnenej ho podať, b/ zistenie, že právoplatným rozhodnutím bol porušený zákon, c/ musí byť daný stav vyžadujúci ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu d/ musí ísť o situáciu, v ktorej túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Zákonom stanovený predpoklad „že túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami“ je daný vtedy, ak mimoriadne dovolanie je v tom – ktorom prípade jediným účinným právnym prostriedkom

dosiahnutia a zabezpečenia ochrany práv fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Ak ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických a právnických osôb alebo štátu je možné dosiahnuť inak (inými právnymi prostriedkami než mimoriadnym dovolaním), nie je mimoriadne dovolanie namieste; v takom prípade dovolací súd mimoriadne dovolanie odmietne.

Podľa právneho názoru, ktorý vyjadril najvyšší súd v tomto odmietajúcom uznesení, o taký prípad išlo aj v predmetnej veci. Najvyšší súd na podporu odôvodnenia správnosti svojho záveru poukázal na rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý v náleze z 10. septembra 1996 č. PL. ÚS 43/95 medziiným uviedol, že oprávnenie na podanie mimoriadneho opravného prostriedku (mimoriadneho dovolania) možno priznať inému subjektu než účastníkovi konania len v prípade, ak toto oprávnenie nejde nad rámec ústavne garantovaných práv a slobôd účastníka občianskeho súdneho konania. Do účinkov právoplatnosti rozhodnutia súdu vymedzených v § 159 O.s.p. možno zasiahnuť len v prípadoch presne stanovených zákonom a len z dôvodov, ktoré sú významnejšie, než je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí. Mimoriadne dovolanie má predpokladať nielen nezákonnosť rozhodnutia súdu, ale aj potrebu chrániť záujem spoločnosti alebo práva právnických alebo fyzických osôb (čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky) v situácii, v ktorej túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd pri odmietnutí mimoriadneho dovolania pripomenul, že úpravou predbežných opatrení umožňuje Občiansky súdny poriadok rýchlo a pružne riešiť situáciu, keď je potrebný okamžitý zásah súdu. Rozhodnutie, ktorým súd vydá predbežné opatrenia alebo zamietne návrh na jeho vydanie, nie je rozhodnutím vo veci samej, a zásadne ani neprejudikuje konečné rozhodnutie vo veci samej. Nezakladá preto ani prekážku res iudicata, ktorá by bránila opätovnému rozhodnutiu o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ak sú na jeho vydanie splnené podmienky podľa § 74 O.s.p.

Z vyššie uvedeného najvyšší súd v uznesení sp zn. 5 MCdo 13/2007 vyvodil, že v konaní o mimoriadnom dovolaní proti uzneseniu zamietajúcejmu návrh na nariadenie predbežného opatrenia za „iný právny prostriedok“, ktorým možno dosiahnuť ochranu práv a zákonom chránených záujmov treba považovať nový návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Keďže ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania možno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (než mimoriadnym dovolaním), ustanovenie § 243e ods. 1 O.s.p. neumožňuje generálnemu prokurátorovi podať tento mimoriadny opravný prostriedok.

III.

Občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu zaujalo k vyššie nastolenej otázke nasledovné
s t a n o v í s k o:

Pokiaľ nedôjde k zmene skutkových okolností, tvorí právoplatné uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, prekážku veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p.).

Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania proti uzneseniu súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nie je vylúčená ustanovením § 243e ods. 1 O.s.p..

K záverom, na ktorých spočíva toto stanovisko, dospelo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu Slovenskej republiky z týchto dôvodov:

Pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený (§ 74 ods. 1 O.s.p.).

O nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručí súd ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľ'a; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie (§ 75 ods. 8 O.s.p.).

Ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz (§ 102 ods. 1 O.s.p.). V konaní, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, úkony podľa odseku 1 vykoná aj bez návrhu (§ 102 ods. 2 O.s.p.). Po začatí konania môže súd na návrh zabezpečiť dôkaz vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva; ustanovenia § 78b ods. 1, § 78c, § 78d ods. 1, 2 a 4, § 78e, § 78f ods. 1 písm. b/, c/, ods. 2 až 6, § 78g a 78h sa použijú primerane (§ 102 ods. 3 O.s.p.).

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.).

Podľa prevažujúceho názoru občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu je správny názor, v zmysle ktorého procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania proti uzneseniu súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nie je bez ďalšieho vylúčená ustanovením § 243e ods. 1 O.s.p.

Účelom predbežného opatrenia je zabezpečiť predbežnú (dočasnú) úpravu pomerov účastníkov konania alebo odstrániť riziko ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. I keď rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nie je rozhodnutím vo veci samej, má pre osoby dotknuté týmto súdnym rozhodnutím závažné dôsledky. V záujme ich právnej istoty zákon predchádza tomu, aby – v tej istej veci (pre účely tohto stanoviska to znamená o tom istom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podanom rovnakým účastníkom konania za nezmenených skutkových okolností) – bolo predbežné opatrenie nariadené niekoľkokrát alebo aby o tom istom návrhu boli vydané rozdielne (protichodné) rozhodnutia. Tento účel zabezpečuje Občiansky súdny poriadok negatívnou podmienkou konania – požiadavkou, aby rozhodnutiu nebránila prekážka veci začatej v zmysle § 83 O.s.p. alebo právoplatne rozhodnutej v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. I keď sú tieto ustanovenia zaradené v tretej časti Občianskeho súdneho poriadku („Konanie v prvom stupni“), je na dosiahnutie účelu zákona sledovaného inštitútom predbežného opatrenia potrebné aplikovať ich primerane aj v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania.

Uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, vytvára prekážku veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p.), v dôsledku čoho súd nemôže ten istý návrh znova prejednávať.

Prekážka rei iudicatae nastáva momentom právoplatnosti rozhodnutia. Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže byť v rozsahu záväznosti výroku rozhodnutia „táto vec“ prejednávaná znova. To však platí len potiaľ, pokiaľ je daná „totožnosť vecí“. Za tú istú vec v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený, t.j. o nárok založený na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúci z rovnakých skutkových okolností. Pre posúdenie, či je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci, nie je významné, ako bol skutok, ktorý bol predmetom konania, posúdený po právnej stránke. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, keď bol skutok súdom posúdený po právnej stránke nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je samo osebe významné, ak majú tí istí účastníci v rôznych konaniach rozdielne procesné postavenie (napr. ak v jednom konaní vystupujú ako žalovaní a v druhom ako žalobcovia). Tých istých účastníkov sa konanie týka aj vtedy, ak v neskoršom konaní vystupujú právni nástupcovia (z dôvodu singulárnej alebo univerzálnej sukcesie) účastníkov, ktorí sú (boli) účastníkmi už skončeného konania.

Pre názor, že mimoriadne dovolanie smerujúce proti takémuto rozhodnutiu je bez ďalšieho procesne neprípustné z dôvodu, že ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo

štátu možno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (novým podaním tohto istého návrhu na nariadenie predbežného opatrenia), nedávajú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku žiadny podklad.

Pokiaľ ale po vydaní uznesenia zamietajúceho návrh na nariadenie predbežného opatrenia dôjde k zmene pomerov (k zmene skutkových okolností významných pre rozhodnutie), nezakladá už právoplatné rozhodnutie zamietajúce návrh na nariadenie predbežného opatrenia prekážku veci rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.) a súd môže rozhodnúť o novom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, i keby prípadne išlo o návrh toho istého účastníka s petitom identickým ako bol petit návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý bol skôr (pred zmenou pomerov) právoplatne zamietnutý uznesením súdu. Len v prípade takejto zmeny pomerov by do úvahy prichádzala možnosť dosiahnutia ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu iným právnym prostriedkom (§ 243e ods. 1 O.s.p.) – podaním nového návrhu na nariadenie predbežného opatrenia; len v takomto prípade by uvedená možnosť dosiahnutia ochrany práv a zákonom chránených záujmov mohla viesť k odmietnutiu mimoriadneho dovolania ako procesne neprípustného.

IV.

Záverom občianskoprávne kolégium poukazuje na uznesenie ústavného súdu z 13. mája 2010 sp. zn. II. ÚS 249/2010, v ktorom bola riešená otázka porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu z 25. marca 2010 sp. zn. 4 M Obdo 7/2009. V konaní pred ústavným súdom bola posudzovaná aj správnosť názoru najvyššieho súdu, že mimoriadne dovolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia je procesne prípustné.

Ústavný súd z § 243e ods. 1 O.s.p. vyvodil, že využiteľnosť mimoriadneho dovolania je podmienená (i) nezákonnosťou právoplatného rozhodnutia súdu, (ii) potrebou chrániť zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a (iii) nemožnosťou dosiahnuť ochranu zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu inými právnymi prostriedkami. Takýmto „iným právnym prostriedkom nápravy“ nie je ale nový návrh na vydanie predbežného opatrenia. Žiadne z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku totiž neumožňuje, aby sa o tom istom návrhu (napr. na vydanie predbežného opatrenia) konalo opakovane (dva a viackrát) v prípade, ak opakovaný návrh, hoci aj s totožným petitom ako bol odmietnutý skorší návrh, nie je založený na inom skutkovom základe. Ústavný súd dodal, že ani z § 243f ods. 2 O.s.p. nevyplýva neprípustnosť mimoriadneho dovolania vo veciach rozhodovania o predbežnom opatrení.

26. ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 604 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje iba na predkupné právo, ktoré nemá vecnú povahu a pôsobí len medzi účastníkmi zmluvy zakladajúcej záväzok.

Uvedené ustanovenie sa netýka predkupného práva vecnej povahy vyplývajúceho z § 140 Občianskeho zákonníka. Smrťou spoluvlastníka prechádza jeho spoluvlastnícky podiel na dedičov, ktorí sa zo zákona stávajú nositeľmi predkupného práva.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 6 Cdo 209/2010)

Z odôvodnenia

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací uznesením zrušil rozsudok Okresného súdu Trenčín z 21. októbra 2009 č.k. 14 C 112/2007-70, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1/ a 2/, o určenie vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva žalovaného 1/ a o nahradenie vyhlásenia vôle žalovaného 1/ k uzavretiu kúpnej zmluvy so žalobcom, a ktorým bolo rozhodnuté aj o trovách konania, a konanie zastavil. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zrušenie prvostupňového rozsudku a zastavenie konania odôvodnil prekážkou konania, ku ktorej došlo už v priebehu prvostupňového konania smrťou pôvodnej žalobkyne (právnej predchodkyne žalobcu) A. S. Vyslovil názor, že v konaní nebolo možné pokračovať s dedičom pôvodnej žalobkyne, pretože predmetom konania boli nároky z porušenia predkupného práva, ktoré v zmysle § 604 Občianskeho zákonníka na dediča neprešli.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalovaná 2/. Žiadala, aby odvolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a zmení ho vo výroku o trovách prvostupňového konania a rozhodne aj o trovách odvolacieho a dovolacieho konania, alebo aby ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom a nesprávnym právnym posúdením veci. Za odňatie možnosti konať pred súdom označila najmä zastavenie konania bez zákonného dôvodu podľa § 107 O.s.p.

Žalobca sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné (a súčasne dôvodné) aj vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a oprávneným subjektom – priamo zo zákona (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Dovolateľka tvrdila, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy).

K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj zastavením konania bez splnenia zákonných podmienok pre takéto rozhodnutie. V takom prípade spočíva podstata odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom v odmietnutí spravodlivosti (*denegatio iusticie*), t.j. v nerešpektovaní základného procesného práva účastníka na poskytnutie spravodlivej ochrany jeho subjektívnych práv. Tento dôsledok sa v sporovom občianskom súdnom konaní prejavuje predovšetkým vo vzťahu k žalobcovi, ktorý sa so žalobou obracia na súd o poskytnutie ochrany svojich práv a ktorý zásadne disponuje konaním a jeho predmetom. Zastavením konania sa totiž súd odmieta zaoberať meritórnym prejednaním veci. Vo vzťahu k žalovanému môže *denegatio iusticie* nastať vtedy, ak zastavenie konania znamená ujmu na jeho právnom postavení vyplývajúcom z hmotného práva, ale tiež i na jeho procesných právach.

V preskúmvanej veci právny záver odvolacieho súdu o existencii prekážky konania danej tým, že po smrti pôvodnej žalobkyne nebolo možné pokračovať v konaní s jej dedičom, nebol správny. Odvolací súd odôvodnil tento záver ustanovením § 604 Občianskeho zákonníka interpretujúc toto ustanovenie tak, že na dediča pôvodnej žalobkyne neprešli nároky z porušenia jej zákonného predkupného práva vyplývajúceho z § 140 Občianskeho zákonníka. Táto interpretácia nie je správna.

Ustanovenie § 604 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého predkupné právo neprechádza na dediča oprávnenej osoby, sa týka, čomu nasvedčuje i jeho systematické zaradenie, predkupného práva založeného zmluvou, teda obligačného predkupného práva. Na predkupné právo spoluvlastníka založené zákonom v § 140 Občianskeho zákonníka nie je použiteľné. Jeho nepoužiteľnosť vyplýva z povahy predkupného práva spoluvlastníka, ktoré je nerozlučne späté s existenciou spoluvlastníctva, a s dedením vlastníckeho a teda aj spoluvlastníckeho práva. Keďže smrťou spoluvlastníka prechádza jeho spoluvlastnícke právo na dedičov, stávajú sa dedičia zároveň zo zákona aj nositeľmi predkupného práva. Okrem toho odvolací súd nesprávne stotožnil predkupné právo s nárokmi z porušenia predkupného práva. Ustanovenie § 604 Občianskeho zákonníka vylučuje dedenie predkupného práva založeného zmluvou, netýka sa však subjektívnych práv a z nich vyplývajúcich nárokov vzniknutých porušením predkupného práva. Tieto nároky majúce majetkovú povahu nepochybne sú predmetom dedenia.

So zreteľom na uvedené dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

27.

ROZHODNUTIE

Ak sa nájomca, ktorý má byť vypratať, nachádzal v situácii objektívne mu umožňujúcej prevziať jemu adresovanú zásielku obsahujúcu vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady v zmysle § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, o uložení ktorej bol poštou riadne upovedomený, nastali účinky doručenia tohto vyhlásenia v okamihu, kedy nevyužil možnosť oboznámiť sa s obsahom uloženej zásielky.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2011 sp. zn. 5 Cdo 129/2010)

Z odôvodnenia

Žalobkyňa sa v konaní domáhala určenia, že povinnosť žalovaného vypratať byt č. 34 nachádzajúci sa v B. B. na ulici J. (ďalej „byt“) nie je viazaná na zabezpečenie náhradného bytu. Poukazovala na to, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 20. februára 2004 č.k. 12 C 186/2003-42 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. augusta 2004 sp.zn. 17 Co 221/2004, došlo k zrušeniu spoločného nájmu účastníkov konania k predmetnému bytu s tým, že nájomkyňou bytu a členkou stavebného bytového družstva sa stáva žalobkyňa a žalovaný je povinný sa z bytu vysťahovať do 30 dní od zabezpečenia bytovej náhrady. Zabezpečenie bytovej náhrady žalovanému preukazovala písomným vyhlásením doručovaným poštou 3. októbra 2005 na adresu žalovaného.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 3. augusta 2009 č.k. 7 C 187/2005-258 určil, že povinnosť žalovaného uložená rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica z 20. februára 2004 č.k. 12 C 186/2003 vypratať sporný byt, nie je viazaná na zabezpečenie náhradného bytu; rozhodol tiež o náhrade trov konania. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa 3. októbra 2005 doručovala žalovanému písomné vyhlásenie o zabezpečení náhradného 1-izbového bytu nachádzajúceho sa v B. B. na ulici Ď. Druhý neúspešný pokus o doručenie sa uskutočnil 7. októbra 2005 a ďalší, rovnako neúspešný pokus, 10. októbra 2005; nedoručená zásielka po uložení na pošte bola odosielateľke (žalobkyni) vrátená 20. októbra 2005. V čase jej doručovania sa žalovaný zdržiaval na adrese doručovania (B. B., ulica J.), prevzatie zásielky sa vyhýbal, čo súd považoval za rozpor s § 3 Občianskeho zákonníka. Žalovaný mal možnosť vyzdvihnúť si predmetnú zásielku na pošte; na adrese doručenia sa zdržiaval minimálne štyri dni v týždni, mohol preto konať ohľadne nájmu bytu, ktorý mu ako bytovú náhradu zabezpečila žalobkyňa. Z uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 24. februára 2010 sp. zn. 17 Co 310/2009 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa. Na rozdiel od súdu prvého stupňa ale zaujal právny názor, že nárok žalovaného na bytovú náhradu nezanikol. Vychádzal z toho, že ustanovenie § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady bolo skutočne (fakticky) doručené tomu, komu sa bytová náhrada zabezpečuje; pri jeho doručovaní nemožno vychádzať z fikcie doručenia podľa ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., pretože postup súdu pri doručovaní súdnych zásielok nemožno vzťahovať na doručovanie zásielok medzi žalobkyňou a žalovaným. Občiansky zákonník (vrátane § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nepovažuje nedoručenú zásielku za doručenú (fikciou doručenia) len preto, že adresát sa jej prevzatie zámerné vyhýba. Vzhľadom na to nepovažoval za doručené písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady žalovanému. Z uvedeného dôvodu v danom prípade ani nezačala plynúť 30 - dňová lehota na uzavretie nájomnej zmluvy a žalovanému nemohol zaniknúť nárok na bytovú náhradu (§ 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že vedomé nepreberanie zásielok žalovaným motivované snahou vyhnúť sa riešeniu veci a oddialiť vypratanie bytu) je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 150 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel. Dovolanie odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu o

nedoručení vyhlásenia o zabezpečení bytovej náhrady žalovanému. Vychádzajúc z „analogie zákona“ považovala zásielku obsahujúcu predmetné vyhlásenie adresovanú žalovanému za doručenie na základe fikcie doručenia, aj keď sa žalovaný o tom nedozvedel. Svoj právny názor utvrdila konštatovaním odvolacieho súdu, že žalovaný v snahe vyhnúť sa riešeniu veci a oddialiť vypratanie bytu vedome nepreberal zásielky.

Žalovaný vo vyjadrení navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval sice správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval.

Odvolací súd v napadnutom rozsudku na základe interpretácie § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyslovil právny záver, v zmysle ktorého vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady (ďalej tiež „vyhlásenie“) musí byť (fakticky) doručené nájomcovi; nie je možné považovať neprevzatú zásielku doručovanú poštou za doručenie (fikcia doručenia), len na základe zistenia, že adresát sa jej prevzatíu zámerne vyhýba. Dovolateľka tento právny záver v danom prípade považovala za nesprávny, lebo žalovaný v snahe vyhnúť sa riešeniu veci a oddialiť vypratanie bytu vedome nepreberal zásielky; podľa názoru dovolateľky v takom prípade treba pripustiť možnosť doručenia vyhlásenia na základe fikcie.

Podľa § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, nájomca, ktorý má byť vypratať, je povinný uzavrieť zmluvu o bytovej náhrade do 30 dní od doručenia písomného vyhlásenia o zabezpečení bytovej náhrady; ak nájomnú zmluvu bezdôvodne neuzavrie, jeho nárok na bytovú náhradu zanikne. Zánik nároku na bytovú náhradu je tu viazaný výlučne na skutočnosť bezdôvodného neuzavretia nájomnej zmluvy ohľadne zabezpečenej bytovej náhrady tým, kto má byť vypratať (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 125/2000, sp. zn. 4 Cdo 107/2003). Uvedené ustanovenie spája zánik nároku na bytovú náhradu s bezdôvodným nesplnením povinnosti nájomcu (ktorý má byť vypratať) uzavrieť zmluvu o bytovej náhrade do 30 dní od doručenia písomného vyhlásenia o jej zabezpečení.

Písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady (§ 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka) je v písomný, jednostranný, adresný (adresovaný) prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy. Zákonná úprava daná v § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby toto vyhlásenie bolo doručené nájomcovi, ktorý má byť vypratať. Táto požiadavka pramení z predpokladaných právnych účinkov prejavu vôle určeného tomuto nájomcovi, s ktorými zákon spája vznik, zmenu alebo zánik vzájomných práv a povinností vyplývajúcich z právneho vzťahu nájmu bytu. V konaní bola riešená otázka, či takýto prejav vôle musí byť fakticky doručený adresátovi, teda či ho adresát musí bezpodmienečne prevziať a oboznámiť sa s ním, alebo postačuje, ak sa dostane (dôjde) do jeho dispozičnej sféry.

Všeobecnou požiadavkou toho, aby bolo možné písomnosť považovať za doručenie je, že adresát mal objektívnu možnosť sa s ňou oboznámiť. Pokiaľ je obsahom zásielky právny úkon, potom sa zásielka považuje za doručenie najmä jej prevzatím, ale aj vtedy, ak jej adresát má objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v ňom vyjadrenej (keď sa dostane prejav vôle do sféry jeho dispozičie).

Pri interpretácii § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka treba mať na zreteli právne účinky jednostranných adresných (adresovaných) právnych úkonov, ktoré vyplývajú z § 43a ods. 2, vety prvej a § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka; v zmysle týchto ustanovení prejav vôle vyjadrený jednostranným právnym úkonom pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

Voči prítomnej osobe (osobe priamo účastnej pri právnom úkone, ktorý realizuje druhá osoba) prejav vôle pôsobí ihneď. Neprítomnej osobe (osobe, s ktorou osoba, realizujúca právny úkon nie je v bezprostrednom styku) musí prejav vôle dôjsť; nemusí jej byť fakticky doručený (adresátom prevzatý). Prejav vôle dôjde neprítomnej osobe vtedy, keď sa ocitne vo sfére jej dispozície. Dôjdením do sféry dispozície možno rozumieť dôjdenie prejavu vôle do takej sféry, v rámci ktorej možno rozumne očakávať, že sa adresát s obsahom danej písomnosti oboznámi (môže objektívne oboznámiť). Posudzovanie situácie z objektívneho hľadiska posilňuje dobromyseľnosť i právnú istotu subjektov právnych vzťahov. Vzhľadom na konkrétnu situáciu je potrebné skúmať, či a ako i (fakticky) nedoručený (adresátom skutočne neprevzatý) prejav vôle pôsobí voči jeho adresátovi. K účinnému doručeniu neprítomnej osobe nie je nevyhnutné, aby sa adresát s prejavom vôle skutočne oboznámil, postačuje, že mal objektívnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle.

Kategorická požiadavka faktického doručenia (reálneho prevzatia) vyhlásenia o zabezpečení bytovej náhrady, ktorú vyvodil odvolací súd z § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, nemá zákonný podklad. Výklad predmetného ustanovenia podaný odvolacím súdom by bez ďalšieho viedol k neudržateľnému stavu, kedy by aj bezdôvodné (svojvoľné) odopretie prevzatia vyhlásenia marilo povinnému subjektu možnosť zabezpečiť nájomcovi zodpovedajúcu bytovú náhradu a domôcť sa vypratania bytu. Dovolací súd za rozhodujúce považuje objektívne hľadisko – ak sa preukáže, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, nastávajú právne účinky jednostranného právneho úkonu obsahujúceho takýto prejav bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. Tento názor zastáva aj odborná právnická verejnosť (viď napr. Mazák, J., Vojčík, P.: Občianske právo s vysvetlivkami, 1. Zväzok, Bratislava, Iura Edition, 1996-2005, s. 96; podobne Luby, Š.: Výber z diela a myšlienok, Bratislava, Iura Edition, 1998, str. 196; Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M. a kol.: Občiansky zákonník, komentár, C. H. Beck, 2001, 6. vydanie, str. 279, 285, 286; Knappová, M., Švestka, J. a kol.: Občianske právo hmotné, sv. I, ASPI, 2002, str. 124, 125, 149; Jendrálek, P.: K téme „odstoupení od smlouvy prostřednictvím fikce doručení“, Právní rozhledy 4/2006 str. 142 a násl.; porovnaj napr. uznesenia NS ČR z 26. októbra 2005 sp. zn. 26 Cdo 625/2005, z 30. júna 2008 sp.zn. 28 Cdo 2622/2006).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací zastáva právny názor, že ak nájomcovi bytu je daná objektívna (reálna) možnosť na základe oznámenia pošty prevziať si uloženú zásielku obsahujúcu vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady v zmysle § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, nastávajú hmotnoprávne účinky tohto jednostranného právneho úkonu v okamihu, kedy nájomca aj napriek uloženiu zásielky nevyužil objektívnu možnosť oboznámiť sa s jej obsahom.

Na tomto základe dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Žalobkyňa preto opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

28. ROZHODNUTIE

Ak po odvolaní zamestnanca z funkcie nebola s ním dohodnutá iná práca, ktorú by bol zamestnávateľ povinný pridelovať odvolanému zamestnancovi, nastáva stav, v ktorom chýba dohodnutý druh práce ako jeden zo základných prvkov pracovného pomeru; uvedený stav treba považovať za prekážku v práci na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 ods. 3 Zákonníka práce. Za existencie tejto prekážky v práci nemá zamestnanec povinnosť dostávať sa na pracovisko a zotrvať na ňom po celý pracovný čas.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. októbra 2010 sp. zn. 1 MCdo 13/2009)

Z odôvodnenia

Okresný súd Nitra rozsudkom z 31. marca 2008 č.k. 17 C 10/2005-248 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru; zároveň rozhodol o trovách konania. Okamžité skončenie pracovného pomeru bolo žalobkyňi dané z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktorý spočíval v nenastupovaní žalobkyne do práce. Súd prvého stupňa považoval tento zrušovací prejav zamestnávateľa za dôvodný a platný. Dospel k záveru, že odvolaním žalobkyne z ňou zastávanej funkcie jej pracovný pomer neskončil a bolo jej povinnosťou dohodnúť sa na zmene druhu práce. Podľa právneho názoru súdu žalobkyňa nič neoprávňovalo nenastupovať do práce (ani odvolanie z funkcie, ani to, že na súde napadla neplatnosť tohto odvolania). Nemožnosť pridelovať žalobkyňi prácu po odvolaní z funkcie nepovažoval súd prvého stupňa za prekážku na strane zamestnávateľa. Zároveň poukázal na právoplatné rozhodnutie o zamietnutí návrhu žalobkyne na určenie neplatnosti odvolania z funkcie, ktorým výrokom rozhodnutia bol podľa svojho názoru viazaný.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 4. decembra 2008 sp. zn. 8 Co 122/2008 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa; rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania.

Proti uvedeným rozhodnutiam súdov podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie na základe podnetu žalobkyne (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Generálny prokurátor uviedol, že pracovnoprávny vzťah žalobkyne vzniknutý vymenovaním do funkcie sa nadobudnutím účinnosti nového Zákonníka práce od 1. apríla 2002 zmenil na pracovný pomer založený pracovnou zmluvou zo zákona, čo neovplyvnil ani novelou Zákonníka práce, účinnou od 1. júla 2003, doplnený § 42 Zákonníka práce o ods. 2. Podľa jeho názoru po odvolaní žalobkyne z funkcie a nedohodnutí sa na zmene pracovnej zmluvy so zamestnávateľom, žalobkyňa nebola povinná vykonávať inú ako dohodnutú prácu. Keď jej žalovaný nemal akú prácu pridelovať a ani jej ju neprideloval, bolo by nesprávne od nej požadovať, aby sa denne dožadovala pridelenia práce podľa dohodnutej pracovnej zmluvy. Generálny prokurátor preto nesúhlasil s názorom súdov, ktoré za tohto stavu považovali neprítomnosť žalobkyne na pracovisku za porušenie jej povinnosti pracovať podľa § 81 Zákonníka práce bez toho, aby jej v tom bránili prekážky na strane zamestnávateľa podľa § 142 Zákonníka práce, čím došlo u nej k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny. Podľa jeho názoru je v preskúmanom prípade potrebné aplikovať nielen § 81 Zákonníka práce, ale aj § 47 Zákonníka práce. Pridelovať zamestnancovi prácu podľa pracovnej zmluvy je zákonnou povinnosťou zamestnávateľa. Zákonník práce existenciu povinnosti zamestnanca vykonávať prácu pre zamestnávateľa viaže na súčasné splnenie dvoch podmienok (vykonávanie druhu práce dohodnutého v pracovnej zmluve a podľa pokynov zamestnávateľa) a ak absentuje čo len jedna z týchto podmienok, zamestnanec nemá povinnosť vykonávať prácu. Žalobkyňa nemala povinnosť dožadovať sa pridelenia inej práce ako jej vyplývala z pracovnej zmluvy, ani dohodnúť zmenu pracovného zaradenia a jej neprítomnosť na pracovisku nebola za tohto stavu dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru. Súdov konštatovali, že odvolaním z funkcie pracovný pomer žalobkyne neskončil a trval bez dohody o inom druhu práce, z toho ale nevyvodili logický záver, že nebolo reálne možné, aby zamestnávateľ žalobkyňi prideloval prácu podľa pracovnej zmluvy, v dôsledku čoho neexistovala povinnosť žalobkyne vykonávať prácu. Pokiaľ po odvolaní z funkcie žalovaný so žalobkyňou nedohodol zmenu pracovnej zmluvy a ani s ňou neskončil platne pracovný pomer, nastal stav

prekážok v práci na strane žalovaného ako zamestnávateľa. Generálny prokurátor zároveň zdôraznil, že Zákonník práce ani iný právny predpis neukladá zamestnancovi povinnosť dohodnúť sa na zmene druhu práce. Podľa jeho právneho názoru za tohto stavu nemožno neprítomnosť žalobkyne na pracovisku považovať za neospravedlivenú absenciu.

Žalobkyňa sa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu stotožnila s jeho obsahom.

Žalovaný nesúhlasil s názorom generálneho prokurátora. Poukázal na to, že bol oprávnený odvolať žalobkyňu z funkcie. Uviedol, že novelou Zákonníka práce bol zavedený aj nový výpovedný dôvod, ktorý oprávňoval zamestnávateľa dať zamestnancovi výpoveď, ak zamestnanec prestal spĺňať podmienky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce a v spojení s § 252a ods. 1 Zákonníka práce uviedol, že ustanoveniami Zákonníka práce sa spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. júlom 2003, ak nie je ďalej ustanovené inak. Vznik pracovnoprávných vzťahov, ako aj nároky, ktoré z nich vznikli pred 1. júlom 2003, sa posudzujú podľa predpisov platných do 30. júna 2003. K samotnému dôvodu okamžitého skončenia pracovného pomeru sa bližšie nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 243f ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozsudky, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 27 ods. 4 Zákonníka práce účinného do 1. apríla 2002 sa vymenovaním pracovný pomer zakladá u vedúcich zamestnancov vymenovaných do funkcie podľa osobitných predpisov. Ak je zamestnávateľ právnickou osobou, pracovný pomer sa môže založiť vymenovaním u vedúcich zamestnancov, ktorých do funkcie vymenúva štatutárny orgán. Podľa § 252 ods. 1 Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 pracovné pomery, ktoré boli založené voľbou alebo vymenovaním podľa § 27 ods. 3 až 5 Zákonníka práce pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa považujú za pracovné pomery vzniknuté pracovnou zmluvou podľa tohto zákona. Podľa § 252a ods. 1 Zákonníka práce účinného od 1. júla 2003 sa ustanoveniami tohto zákona spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. júlom 2003, ak nie je ďalej ustanovené inak. Vznik pracovnoprávných vzťahov, ako aj nároky, ktoré z nich vznikli pred 1. júlom 2003, sa posudzujú podľa predpisov platných do 30. júna 2003. Podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce účinného od 1. júla 2003 platí, že ak osobitný predpis ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, pracovný pomer s týmto zamestnancom sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou až po jeho zvolení alebo vymenovaní. Podľa § 47 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 odo dňa, keď vznikol pracovný pomer, je zamestnanec povinný podľa pokynov zamestnávateľa vykonávať práce osobne podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu. Podľa § 47 ods. 3 písm. a/ Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nesplnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietne vykonať prácu alebo splniť pokyn, ktoré sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo s dobrými mravmi. Podľa § 54 Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 možno dohodnutý obsah pracovnej zmluvy zmeniť len vtedy, ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na jeho zmene. Zamestnávateľ je povinný zmenu pracovnej zmluvy vyhotoviť písomne. Podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce účinného od 1. júla 2003 môže zamestnávateľ okamžite skončiť pracovný pomer výnimočne, a to iba vtedy, ak zamestnanec porušil závažne pracovnú disciplínu. Podľa § 81 písm. b/ Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 je zamestnanec povinný najmä byť na pracovisku na začiatku pracovného času, využívať pracovný čas na prácu a odchádzať z neho až po skončení pracovného času. Podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 platí, že

ak nemohol zamestnanec vykonávať prácu pre iné prekážky na strane zamestnávateľa, ako sú uvedené v odsekoch 1 a 2, zamestnávateľ mu poskytne náhradu mzdy v sume jeho priemerného zárobku.

V preskúmvanej veci žalobkyňa pracovala u žalovaného ako vedúca strediska v H. na základe vymenovania do funkcie. Dňom 30. júna 2004 bola z tejto funkcie odvolaná, pričom medzi ňou a žalovaným nedošlo k dohode o výkone inej práce. Z tohto dôvodu do práce nenastupovala a žalovanému oznámila, že jej bola vytvorená prekážka v práci na strane zamestnávateľa. Z dôvodu nenastupovania do práce potom žalovaný so žalobkyňou okamžite skončil pracovný pomer dňom doručenia oznámenia 11. októbra 2004.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobkyňa vykonávala v pracovnoprávnom vzťahu funkciu vedúcej na základe vymenovania (§ 27 ods. 4 Zákonníka práce účinného do 1. apríla 2002), a že takto založený pracovný pomer sa zmenil od 1. apríla 2002 (účinnosťou nového Zákonníka práce) na pracovný pomer vzniknutý pracovnou zmluvou (§ 252 ods. 1 Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002). Ustanovenia § 252a ods. 1 Zákonníka práce v spojení s § 42 ods. 2 Zákonníka práce sú v prejednávanej veci právne bezvýznamné, nakoľko § 42 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý bol doplnený do Zákonníka práce jeho novelou účinnou od 1. júla 2003, upravuje len založenie pracovného pomeru po zvolení alebo vymenovaní do funkcie po 1. júli 2003. V prejednávanej veci sa však pracovný pomer žalobkyne (založený vymenovaním) považoval za pracovný pomer vzniknutý pracovnou zmluvou už podľa Zákonníka práce účinného od 1. apríla 2002 (§ 252 ods. 1 Zákonníka práce). Podľa § 252a ods. 1 Zákonníka práce sa ustanoveniami novelizovaného zákona spravujú všetky pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. júlom 2003, avšak ich vznik sa posudzuje podľa predpisov platných do 30. júna 2003. Na základe uvedeného ustanovenia a v súlade s ustanoveniami Zákonníka práce, podľa ktorých možno pracovný pomer skončiť len spôsobmi a z taxatívne uvedených dôvodov v Zákonníku práce, tak samotným odvolaním ktoréhokoľvek zamestnanca z funkcie (či už vymenovaného pred 1. júlom 2003 alebo po 1. júli 2003) pracovný pomer nekončí.

Keďže odvolaním z funkcie pracovný pomer nekončí, ale trvá naďalej, pre určenie (ne)platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru nebolo v preskúmvanom prípade podstatné posúdenie, či k odvolaniu z funkcie došlo platne alebo neplatne. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že k odvolaniu z funkcie došlo a že žalobkyňa potom nenastupovala do práce. I keby odvolanie nebolo platné, oznámenie žalovaného o odvolaní z funkcie by nemohlo byť žalobkyňi na škodu v súvislosti s nenastupovaním do práce. Z tohto dôvodu bolo pre toto konanie právne bezvýznamné právoplatné rozhodnutie vo veci určenia neplatnosti odvolania žalobkyne z funkcie, ako aj dôvody tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené bolo pre posúdenie (ne)platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru rozhodujúce vyriešenie právnej otázky, či stav, ktorý nastal odvolaním žalobkyne z ňou zastávanej funkcie a nedohodnutím inej vhodnej práce so žalobkyňou, je prekážkou v práci na strane zamestnávateľa.

Generálny prokurátor opodstatnene namietal, že súdy pochybili, pokiaľ zo správne zisteného skutkového stavu vyvodili nesprávny právny záver, že žalobkyňa bola povinná nastupovať do práce a ak do práce nenastupovala a ani sa so žalovaným nedohodla na inej práci, závažne porušila svoju základnú povinnosť vykonávať prácu a žalovaný mal zákonný dôvod okamžite s ňou skončiť pracovný pomer.

V prípade odvolania z funkcie nastáva situácia, v ktorej povinnosť zamestnávateľa pridelovať prácu, ale aj povinnosť zamestnanca vykonávať prácu zodpovedajúcu funkcii, do ktorej bol menovaný, zanikla a iná práca, ktorú by bol zamestnávateľ zamestnancovi povinný pridelovať a zamestnanec povinný vykonávať, nebola dohodnutá. Nastáva teda stav, v ktorom chýba jeden zo základných prvkov pracovného pomeru (druh práce). Podľa názoru dovolacieho súdu, takýto stav treba považovať za prekážku v práci na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce; inak by ochrana poskytovaná zamestnancovi tým, že po odvolaní z funkcie jeho pracovný pomer nekončí, bola len formálna. Za existencie tejto prekážky v práci na strane zamestnávateľa nemá zamestnanec povinnosť sa dostavovať na pracovisko a zotrvávať na ňom po celý pracovný čas. Je na zamestnávateľovi, aby túto situáciu riešil, či už dosiahnutím dohody o zmene pracovnej zmluvy, alebo skončením pracovného pomeru so zamestnancom zákonným spôsobom. Pokiaľ tak nepostupuje, musí znášať dôsledky vyplývajúce z pretrvávania stavu považovaného za prekážku v práci na jeho strane. Týmito dôsledkami sú trvanie pracovného pomeru zamestnanca a povinnosť zamestnávateľa poskytovať mu náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku.

Najvyšší súd sa stotožňuje s generálnym prokurátorom aj v právnom názore, že pri nedostatku druhu práce, ktorú by mal zamestnanec vykonávať (po odvolaní z funkcie) sú nepoužiteľné ustanovenia Zákonníka práce upravujúce povinnosť zamestnanca podľa pokynov zamestnávateľa vykonávať práce osobne podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu (§ 47 ods. 1 Zákonníka práce) a byť na pracovisku na začiatku pracovného času, využívať pracovný čas na prácu a odchádzať z neho až po skončení pracovného času (§ 81 písm. b/ Zákonníka práce). Tieto ustanovenia predpokladajú existenciu dohodnutého druhu práce (čo pri odvolaní z funkcie absentuje) a tomu zodpovedajúce povinnosti účastníkov pracovnoprávneho vzťahu. Trvanie na dostavovaní sa žalobkyne na pracovisko by za týchto okolností nemalo zmysel. Pokiaľ za tejto situácie žalobkyňa nenastupovala do práce a žalovanému oznámila dôvod svojho nenastupovania do práce, neporušila pracovnú disciplínu. Vzhľadom na prekážku v práci na strane zamestnávateľa nebolo možné od žalobkyne spravodlivo požadovať, aby sa dostavovala na pracovisko a zotrvala na ňom po celý pracovný čas, hoci jej žalovaný nemal akú prácu pridelovať. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno za porušenie pracovnej disciplíny považovať, ak sa zamestnanec, ktorému zamestnávateľ neprideloval prácu podľa pracovnej zmluvy, nedostavil do zamestnania a po dobu trvania tejto prekážky v práci na strane zamestnávateľa sa na pracovisku nezdržoval. Žalovanému sa v konaní nepodarilo preukázať, že bolo povinnosťou žalobkyne vyplývajúcou z pracovnej zmluvy (resp. jej zmeny), vykonávať nejakú prácu, preto ak tak žalobkyňa neurobila, nemožno jej konanie považovať za protiprávne – zakladajúce neospravedlivenú neprítomnosť v práci a zároveň dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru.

S názorom generálneho prokurátora, že dohodnutý obsah pracovnej zmluvy možno zmeniť, len ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na jeho zmene (§ 54 Zákonníka práce), pričom zamestnávateľ nemôže zamestnanca nútiť k takejto dohode a zamestnanec nemá ani povinnosť dohodnúť sa na zmene druhu práce, súhlasí aj najvyšší súd. V preskúvanom prípade je zo spisu zrejmé, že žalobkyňa po jej odvolaní s funkcie nesúhlasila so zmenou dohodnutého druhu práce a žalovaný nepreukázal, že by k takejto zmene došlo. Keď súdy za uvedeného skutkového stavu konanie žalobkyne právne kvalifikovali ako závažné porušenie pracovnej disciplíny zakladajúce dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru žalovaným, nerozhodli správne.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že napadnuté rozhodnutia súdov spočívali v nesprávnom právnom posúdení veci a mimoriadne dovolanie je opodstatnené (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd z tohto dôvodu generálnym prokurátorom napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

29. ROZHODNUTIE

Za nehnuteľný majetok gréckokatolíckej cirkvi považoval právny poriadok účinný v tzv. rozhodnom období vymedzenom v osobitnom predpise* nielen majetok zapísaný v pozemkovej knihe ako vlastníctvo tejto cirkvi alebo jej zložky a majetok zapísaný ako vlastníctvo konkrétnych gréckokatolíckych inštitúcií (napr. nadácií, kostolov, fondov, spolkov), ale tiež majetok zapísaný ako vlastníctvo akejkoľvek gréckokatolíckej inštitúcie.

V uvedenom období bolo potrebné majetok gréckokatolíckej školy považovať za majetok gréckokatolíckej cirkvi.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010 sp. zn. 1 Cdo 48/2009)

Z odôvodnenia

Okresný súd Poprad rozsudkom z 5. mája 2008 č.k. 19 C 79/2007 – 185 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca podľa zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“) domáhal vydania (v žalobe bližšie konkretizovaných) nehnuteľností v katastrálnom území V., ktoré sú zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. 811 a na liste vlastníctva č. 1161 (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“). Dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná. Žalobca ako oprávnená osoba síce výzvu na vydanie nehnuteľností doručil povinnej osobe v lehote do 30. apríla 2006, nepreukázal ale konkrétne skutočnosti uvedené v § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. Uviedol, že vo výzve adresovanej povinnej osobe žalobca kumuluje dva nároky a že citovaný zákon preukazovanie viacerých dôvodov pre navrátenie vlastníctva k tomu istému predmetu vydania vylučuje. Podľa jeho názoru žalobca jednoznačne nezameniteľne nepreukázal niektorý z dôvodov prinávratenia vlastníctva k nehnuteľnostiam vymenovaných

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 20. novembra 2008 sp. zn. 8 Co 26/2008 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi sporné nehnuteľnosti. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Na odôvodnenie zmeňujúceho výroku odvolací súd uviedol, že sporné nehnuteľnosti boli v pozemkovej knihe vedené ako vlastníctvo gréckokatolíckej cirkvi vo V., gréckokatolíckej fary alebo gréckokatolíckej školy (resp. jej kantora) a zaznamenaný bol pri nich výkup parciel podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde) – ďalej len „zákon č. 46/1948 Zb.“ v zmysle výmeru Okresného národného výboru v Poprade z 30. marca 1950 č. j. 611-18/2-50-IX/1. Podľa tohto výmeru štát vykupoval pozemkové vlastníctvo gréckokatolíckej cirkvi vo V., vrátane sporných nehnuteľností. Podľa uznesenia Okresného súdu Poprad Čd. 434/50 zo 6. apríla 1950 sa v pozemkovej knihe poznamenal výkup uvedených parciel. Žalobca uplatnil nárok na navrátenie nehnuteľností tak, že ich časť, ktorá je v súčasnosti vedená ako trvalý trávny porast, žiadal vydať od Slovenského pozemkového fondu a pozemky, ktoré sú vedené ako lesné pozemky, žiadal vydať od žalovaného. Slovenský pozemkový fond so žalobcom uzavrel dohodu o vydaní nehnuteľností 19. apríla 2007. Odvolací súd mal za nepochybné, že žalobca výzvou z 20. apríla 2006 adresovanou žalovanému dostatočne určite žiadal vydanie nehnuteľností vedených v pozemkovej knihe vo vložke č. 811 (s výzvou mu doručoval aj výpis z pozemkovoknižných vložiek, identifikáciu parciel, list vlastníctva a tiež potvrdenie o právnej subjektivite. Z výzvy a jej príloh bolo zrejmé aj to, aký titul pre navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam mal žalobca na mysli. K spochybňovaniu právneho nástupníctva žalobcu po subjektoch, ktoré sú uvedené v pozemkovej knihe, odvolací súd uviedol, že výpisy z pozemkovej knihy a výmer okresného národného výboru svedčia o tom, že išlo o výkup výkup nehnuteľností podľa zákona č. 46/1948 Zb. a subjektom, ktorému sa nehnuteľnosti vykupujú, bola gréckokatolícka cirkev vo V. Poukázal aj na normu kanonického práva, konkrétne na kánon 930 (CCEO),

* § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam
v § 3 ods. 1 tohto zákona. Dodal, že žalobca sa domáhal aj vydania takých nehnuteľností (objektov a príľahlých pozemkov), na ktoré sa uvedený zákon nevzťahuje. Žaloba je neopodstatnená aj z dôvodu nedostatku vecnej legitimácie na strane žalovaného – smerovať mala proti Slovenskej republike, lebo žalovaný je iba subjekt spravujúci majetok štátu. Súd prvého stupňa rozhodol tiež o náhrade trov konania.

ktorý upravuje spôsob prechodu majetku pri zániku právnickej osoby na bezprostredne vyššiu právnickú osobu, a na skutočnosť, že 28. apríla 1950 bola gréckokatolícka cirkev zrušená na celom území Československej republiky. Výmer o výkupe sporných nehnuteľností mal za následok to, že sa v pozemkovej knihe zaznamenala poznámka o výkupe nehnuteľnosti. Ak gréckokatolícka cirkev od 28. apríla 1950 do roku 1968 de iure na území Československa neexistovala, potom neprichádza ani do úvahy to, že by za vykupované nehnuteľnosti pri novej pozemkovej reforme podľa zákona č. 46/1948 Zb. bola tejto cirkvi vyplatená náhrada. Uzavrel, že gréckokatolícka cirkev v Slovenskej republike je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania v zmysle § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z. z. Žalovaný spravuje majetok štátu a je povinnou osobou v zmysle § 4 ods. 1 tohto zákona, ktorý ako lex specialis treba rešpektovať a nemožno preto súhlasiť ani s názorom súdu prvého stupňa o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Odvolací súd k námietke žalovaného o zastúpení farnosti vo V. gréckokatolíckym arcibiskupstvom v P. poukázal na Základnú zmluvu medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (publikovanú v Zbierke zákonov Slovenskej republiky v čiastke 136/2001) a to na tú jej časť, z ktorej okrem iného vyplýva, že Slovenská republika uznala právo cirkvi na vykonávanie jej kompetencii podľa príslušných ustanovení kanonického práva a na spravovanie jej vnútorných vecí. Ďalej upozornil na normu kanonického práva, konkrétne na kánon 1032 CCEO o obmedzení pre správcu cirkevného majetku (duchovného) začínať spor menom právnickej osoby; keďže správca farnosti či farár nie je oprávnený v zmysle tohto kánonu podávať návrh na súd, jeho nadriadenou právnickou osobou, ktorá môže v jeho mene dávať takéto návrhy, je arcibiskupstvo. V danom prípade ide teda o zastupovanie, ktoré vyplýva z noriem kanonického práva, ktoré uznáva v zmysle Základnej zmluvy aj Slovenská republika. Tento postup treba akceptovať aj v predmetnej veci. Pokiaľ v konaní vystupoval pracovník arcibiskupstva, ide len o poverenie tohto pracovníka realizovať úkony v súdnom konaní za príslušný útvar a nejde o plnú moc podľa § 24 O.s.p. Ak zastúpenie právnickou osobou vplynulo z noriem cirkvi, ktoré podľa Základnej zmluvy medzi štátom a cirkvou treba rešpektovať, odvolací súd takéto zastúpenie nehodnotil ako procesnú vadu brániacu v konaní a rozhodovaní o podanej žalobe. Osobitne upozornil aj na účel a zmysel reštitučných zákonov vrátane zákona č. 161/2005 Z. z. s tým, že vyhovie žalobe, vychádzajúc z obsahu dôkazov a ustanovení tohto zákona, spĺňa takéto poslanie. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a že konanie vykazuje neodstrániteľnú prekážku, lebo žalobca je zastúpený v rozpore s ustanovením § 24 O.s.p. Podľa jeho názoru žalobca nepreukázal, že mu bolo odňaté vlastníctvo nehnuteľnosti v pôvodnom vlastníctve „gréckokatolíckej školy – respektíve jej kantora“ zriadené v roku 1894 na základe urbárskeho zriadenia, a že farnosť ako samostatný cirkevný právny subjekt tiež nie je totožná s „gréckokatolíckou cirkvou vo V.“, ktorá je ďalším samostatným cirkevným subjektom vlastníctva, resp. že je právnym nástupcom uvádzaných pôvodných vlastníkov. Tvrdil ďalej, že žalobca nepreukázal v lehote do 30. apríla 2006 dôvod na navrátenie vlastníctva a v písomnej výzve neoznačil požadované pozemky dostatočne určitým a zrozumiteľným spôsobom. Uviedol, že jestvovala možnosť vyplatenia náhrady v rámci náhradového konania za výkup pozemkov podľa zákona č. 46/1948 Zb., a to pravoslávnej cirkvi, pričom medzi oboma cirkvami bolo ukončené vysporiadanie majetkových vzťahov v roku 2000. Namietal aj nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v danom spore (tvrdil, že môže konať za vlastníka iba formou uzavretia dohody o vydaní nehnuteľných vecí). Neodstrániteľnú prekážku konania podľa § 103 O.s.p. videl v tom, že v rozpore s § 24 O.s.p. za žalobcu – gréckokatolícku cirkev, farnosť V. koná arcibiskupstvo v P. Z týchto dôvodov navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie alebo napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že sa potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, resp. že sa konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastaví a žalovanému sa priznajú trovy konania.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento opravný prostriedok zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie dôvodné nie je.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Existencia procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. nebola namietaná ani dovolacím súdom

zistená. Prípustnosť dovolania žalovaného, ktoré v danom prípade smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vyplýva z § 238 ods. 1 O.s.p.

Dovolaateľ v dovolaní uviedol, že v konaní došlo k tzv. inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), existenciu ktorej vyvodzoval zo svojho názoru, žalobca bol zastúpený v rozpore s § 24 O.s.p. a ide o neodstrániteľnú prekážku konania podľa § 103 O.s.p. Tento názor žalovaného je nesprávny. Konanie za žalobcu (ako právnickú osobu) gréckokatolíckym arcibiskupstvom v P. nie je konaním na základe plnomocenstva (§ 24, § 26 ods. 5 O.s.p.), ale v zmysle s § 21 O.s.p.

Podľa § 21 ods. 1 O.s.p. za právnickú osobu koná a/ štatutárny orgán; ak štatutárny orgán tvorí viacero fyzických osôb, koná za právnickú osobu jeho predseda, prípadne jeho člen, ktorý tým bol poverený, b/ zamestnanec, ktorý tým bol poverený štatutárnym orgánom, c/ vedúci odštepného závodu alebo vedúci organizačnej zložky, o ktorých zákon ustanovuje, že sa zapisujú do obchodného registra, ak ide o veci týkajúce sa tohto závodu alebo zložky, alebo d/ prokurista, ak podľa udelenej prokúry môže samostatne konať. Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak tento zákon alebo osobitný zákon ustanovuje, že za právnickú osobu konajú iné osoby (§ 21 ods. 2 O.s.p.). Každý, kto koná za právnickú osobu, štátny orgán alebo štát, musí svoje oprávnenie preukázať, ak také oprávnenie nevyplýva z obchodného registra alebo z iného verejného registra, alebo ak také oprávnenie nie je známe súdu z jeho činnosti (§ 21 ods. 5 O.s.p.). Ustanovenie § 21 ods. 1 O.s.p. neobsahuje vyčerpávajúci výpočet subjektov konajúcich za právnickú osobu a § 21 ods. 2 O.s.p. počíta aj s konaním iných osôb (čo je aj daný prípad).

Podľa čl. 16 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorú uvádza ústavný zákon č. 23/1991 Zb. (ďalej „listina“), cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov. Temer doslovné znenie tejto úpravy obsahuje § 5 ods. 2 v zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon č. 308/1991 Zb.“) a v poznámke aj odkazuje na tento ústavný zákon („Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti, najmä ustanovujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných a zriaďujú rehoľné a iné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov“). Listina stanovuje, že výkon týchto práv možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti a poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných (čl. 16 ods. 4).

Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uvádza, že cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov (čl. 24 ods. 3); že podmienky výkonu práv podľa tohto odseku možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných (porovnaj čl. 24 ods. 4).

Právo na spravovanie vnútorných vecí patrí do základných práv cirkví a náboženských spoločností a vyjadruje autonómiu cirkví a náboženských spoločností od štátu a jeho orgánov. Registrované cirkvi a náboženské spoločnosti sú osobitným druhom právnických osôb, ktoré okrem svojho osobitného postavenia (podľa článku 24 ústavy) požívajú aj ďalšie práva priznané právnickým osobám. Cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou sa podľa zákona č. 308/1991 Zb. rozumie dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery v organizácii utvorenej podľa príslušnosti k náboženskej viere na základe vnútorných predpisov príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (§ 4 ods. 1). Všetky cirkvi a náboženské spoločnosti majú pred zákonom rovnaké postavenie (§ 4 ods. 2). Cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby. Môžu sa vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole, spoločnosti a obdobné spoločenstvá (§ 4 ods. 3). Štát uznáva len tie cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré sú registrované (§ 4 ods. 4).

Sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Súd pri svojom rozhodovaní môže vychádzať z rozhodnutia iného orgánu, iba ak ide o orgán verejnej moci aplikujúci pri svojom rozhodovaní právny poriadok Slovenskej republiky alebo keď právny poriadok Slovenskej republiky alebo medzinárodná zmluva umožňujú vychádzať z rozhodnutia iného orgánu (cirkevné orgány nie sú orgánmi verejnej moci a vo svojich rozhodnutiach aplikujú aj iné normy okrem právneho poriadku Slovenskej republiky)

alebo použiť inú normu (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2001 sp. zn. III. ÚS 64/00).

Podľa čl. 7 ods. 5 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (ďalej „Základná zmluva“, resp. „zmluva“), ktorá nadobudla platnosť 18. decembra 2000 a je uverejnená v Oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky (č. 326/2001 Z. z.), uvádza v čl. 1 ods. 1, že Slovenská republika a Svätá stolica (ďalej len „zmluvné strany“) sa vzájomne považujú za nezávislé a autonómne subjekty medzinárodného práva a budú tieto princípy uplatňovať vo svojich vzájomných vzťahoch. V čl. 1 ods. 2 stanovuje, že zmluvné strany vzájomne uznávajú právnu subjektivitu druhej strany, ako aj všetkých právnických osôb a fyzických osôb, ktoré ju majú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky alebo podľa kánonického práva. V čl. 2 ods. 1 stanovuje, že Slovenská republika uznáva právo katolíckej cirkvi v Slovenskej republike (ďalej len „katolícka cirkev“) a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa najmä verejné vyznávanie, hlásanie a uskutočňovanie katolíckej viery, slobodu pri plnení poslania katolíckej cirkvi, vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom, vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom a spravovanie jej vnútorných vecí. V čl. 3 ods. 1 stanovuje, že katolícka cirkev má výlučné právo stanovovať a meniť svoj právny poriadok, zriaďovať, meniť a rušiť vlastné cirkevné štruktúry, najmä provincie, arcidiecézy, diecézy, eparchie, exarcháty a apoštolské administratúry.

Pri interpretácii a aplikácii Základnej zmluvy nemožno obísť kanonické právo, odkaz na ktoré je už v preambule tejto zmluvy. Kanonické právo zahŕňa Kódex kanonického práva prijatý v roku 1983 (Codex Iuris Canonici, skratka CIC) a Kódex kánonov východných cirkví prijatý v roku 1990 (Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, skratka CCEO). Ide o súbor noriem, ktoré tvoria najvyššie právne pravidlá katolíckej cirkvi. Slovenská republika uznáva nezávislosť a autonómnosť, teda vonkajšiu aj vnútornú suverenitu (porovnaj čl. 1 ods. 1 zmluvy) a právnu subjektivitu druhej zmluvnej strany v súlade s vlastným právnym poriadkom tejto zmluvnej strany, t. j. v súlade s kanonickým právom (porovnaj čl. 1 ods. 2 zmluvy). Ide tu o dôsledok a premietnutie princípov nezávislosti a autonómnosti katolíckej cirkvi. Uvedenú právnu subjektivitu nemožno zamieňať s právnickými osobami zriaďovanými katolíckou cirkvou podľa čl. 3 ods. 4 zmluvy (porovnaj napr. CCEO v časti XIX. Článok II. - kánony 920 až 930). Čl. 2 ods. 1 zmluvy, ktorý obsahuje hlavný záväzok Slovenskej republiky voči katolíckej cirkvi, o. i. vyjadruje, že štát uznáva vykonávanie kompetencií cirkvi ustanovených kanonickým právom a spravovanie jej vnútorných vecí. V čl. 3 ods. 1 zmluvy sa Slovenská republika zaviazala rešpektovať výlučné právo katolíckej cirkvi vo vzťahu k jej právnemu poriadku a k jej cirkevným štruktúram.

Katolícka cirkev zahŕňa celý rad právnických osôb; sama osebe je tiež osobitným subjektom medzinárodného práva, stranou medzinárodných zmlúv a vystupuje vo svojom mene v medzinárodných vzťahoch. Katolícka cirkev poveruje Apoštolskú stolicu na základe kanonického práva, aby ju zastupovala pri dohodách zmlúv so štátmi. Apoštolská stolica, ktorá je najvyšším orgánom katolíckej cirkvi, pri zmluvách so štátom prijíma záväzky vo svojom mene i v mene celej katolíckej cirkvi, ktorá je ako miestna cirkev prítomná na území daného štátu; miestna – partikulárna cirkev je jej rozhodnutiami viazaná. V tomto kontexte porovnaj časť III. CCEO (Hierarchické zriadenie cirkvi) kánony 42 až 48; ďalej kánon 7 v časti I. a tiež kánon 27 v časti II.

Podľa CCEO farnosť tvorí určité, trvalo zriadené spoločenstvo veriacich v eparchii. Pastierska starostlivosť vo farnosti je zverená farárovi (kánon 279), pričom právoplatne zriadená farnosť je právnickou osobou (kánon 280 § 3). Vo všetkých právnych veciach metropolitnej cirkvi vlastného obradu vystupuje metropolita, ako jej predstaviteľ (kánon 157 § 3); obdobná úprava je u eparchiálneho biskupa (porovnaj kánon 190). Riadna moc sa delí na zákonodarnú, výkonnú a súdnu (kánon 985 § 1). Realizácii výkonnej moci nad podriadenými nebráni miestnemu hierarchovi ani jeho pobyt mimo územia (porovnaj kánon 986). Podľa kánonu 1032 správca cirkevného majetku nezačína spor menom právnickej osoby a nesvedčí pred štátnym súdom bez dovolenia miestneho hierarchu. Ak bol cirkevný majetok scudzený v rozpore s cirkevným právom, ale v súlade s občianskym právom, vyššia autorita po zrelej úvahe rozhodne, či, ako, proti komu a akú žalobu navrhne, aby boli obhájené práva cirkvi (kánon 1040).

V zozname cirkví a náboženských spoločností, ktoré na základe zákona alebo na základe súhlasu štátu pôsobia na území Slovenskej republiky (viď prílohu zákona č. 308/1991 Zb.), je pod bodom 8. uvedená gréckokatolícka cirkev v Slovenskej republike. Cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby (§ 4 ods. 3 prvá veta zákona č. 308/1991 Zb.). Gréckokatolícka cirkev v Slovenskej republike sa podľa § 22 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. v spojení s bodom 8 prílohy zákona považuje za cirkev registrovanú podľa tohto zákona. Je teda právnickou osobou – má spôsobilosť na práva a povinnosti a v nadväznosti na túto spôsobilosť má aj spôsobilosť byť účastníkom konania, a to priamo zo zákona. Z jej základného dokumentu je okrem iného zrejme aj to, ktoré jej útvary majú právnu subjektivitu a v akom rozsahu a kto je oprávnený v ich mene konať.

Podľa Základného dokumentu gréckokatolíckej cirkvi sú cirkev a jej niektoré zložky právnickými osobami (porovnaj čl. I. ods. 2 prvá veta). V čl. X. sa vymedzujú útvary s právnou subjektivitou, rozsah a oprávnenie konať v mene útvarov. Z ods. 3 tohto článku je treba vyvodiť, že za ktorýkoľvek z uvedených útvarov s právnou subjektivitou - so zreteľom na dané hierarchické postavenie – môže konať gréckokatolícke arcibiskupstvo v P., ktoré je ústredím cirkvi (porovnaj čl. IV.), a pre zamestnanca cirkvi (ústredia) príslušné poverenie (v texte dokumentu označené ako „plná moc“) udelí arcibiskup.

Nemožno napokon obísť, že samotný zákon č. 161/2005 Z. z. zakladá výnimku z ustanovenia § 21 ods. 1 O.s.p. Podľa § 2 ods. 2 tohto zákona právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3 tohto zákona. Ako oprávnená osoba v takomto prípade teda vystupuje registrovaná cirkev (alebo náboženská spoločnosť) so sídlom na území Slovenskej republiky ako celok alebo jej útvary, ktorý má právnu subjektivitu. Nie je to teda len cirkev sama (alebo náboženská spoločnosť) ako celok, ktorá je (výlučným) nositeľom tohto subjektívneho práva; zákonodarca totiž stanovil, že takéto právo má aj útvary cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ktorý má právnu subjektivitu. Podmienkou je, že nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu v relevantnom čase a relevantným spôsobom. Tým, že zákonodarca v prípade registrovanej cirkvi a náboženskej spoločnosti zvolil takýto spôsob úpravy realizácie uvedeného subjektívneho práva na navrátenie vlastníctva, poskytol im možnosť konať za právnickú osobu inou právnickou osobou pôsobiacou v rámci danej registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. So zreteľom na § 5 ods. 3 zákona č. 161/2005 Z.z. platí uvedený výklad aj pre nadväzujúce súdne konanie.

Treba pripomenúť, že otázka, ktorý útvary cirkvi má v jej mene v konkrétnom konaní pred súdom konať, nie je otázkou aktívnej legitímácie žalobcu; v prípade, že ide o nesprávne označenie útvaru s právnou spôsobilosťou, ktorý má v danej veci za cirkev konať, neprichádza do úvahy postup podľa § 104 ods. 1 prvej vety O.s.p., ale je potrebné, aby žalobca po výzve súdu takéto formálne pochybenie odstránil (porovnaj R 52/2005).

Tým, že za útvary gréckokatolíckej cirkvi s právnou subjektivitou (za žalobcu) konal pred súdom iný útvary tejto cirkvi s právnou subjektivitou, ktorý je evidovaný podľa § 10 ods. 1, § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. vedený Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky v evidencii cirkevných právnických osôb (gréckokatolícke arcibiskupstvo v P.), nedošlo k žiadnej procesnej vade. Žalovaným namietaným postup vychádza z vnútorných predpisov tejto cirkvi a neodporuje právnemu poriadku Slovenskej republiky. Návrh žalovaného na zamietnutie žaloby založený na spochybnovaní legitimity oprávnenia gréckokatolíckeho arcibiskupstva v P. konať pred súdom za žalobcu a na tvrdení, že tu ide o (neodstrániteľný) nedostatok procesnej podmienky konania, predstavuje vo svojej podstate návrh na odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae).

Dovolací súd po vyriešení otázky opodstatnenosti uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. zameral sa na posúdenie dôvodnosti tvrdenia žalovaného, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Pretože dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom (včítanej jeho obsahového vymedzenia), bolo predmetom dovolacieho prieskumu posúdenie, či výzva, ktorou žalobca uplatnil svoj nárok

v zmysle zákon č. 161/2005 Z. z., bola spôsobilá vyvolať sledované a zákonom predvídané účinky, ďalej či bol nárok uplatnený včas a napokon či u žalobcu a žalovaného bola daná vecná legitimácia.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť len právne otázky, lebo na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (porovnaj § 243a ods. 2 druhá veta O.s.p.).

Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na názore, že výzva žalobcu na vydanie predmetných nehnuteľností zodpovedá ustanoveniu § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. a bola doručená žalovanému v zákonnej lehote. Zároveň mal za splnené aj ďalšie podmienky na vyhovie žalobe a navrátenie vlastníctva k požadovaným nehnuteľným veciam (z dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. c/ zákona - odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 46/1948 Zb.), v dôsledku čoho žalobcu aj žalovaného považoval za vecne legitimovaných v tomto spore.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba písomnou výzvou voči povinnej osobe do 30. apríla 2006, ak v tejto lehote preukáže skutočnosť podľa § 3. Neuplatnením práva v tejto lehote právo zaniká. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od doručenia písomnej výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnej veci. Ak k prechodu vlastníctva bude potrebné vykonať úkony podľa osobitného predpisu, začína plynúť táto lehota po vykonaní týchto úkonov (§ 5 ods. 2 zákona). Ak povinná osoba nevyhovie písomnej výzve podľa odseku 2 alebo ak jej sídlo nie je známe, môže oprávnená osoba uplatniť svoje nároky na súde v lehote 12 mesiacov od doručenia písomnej výzvy, inak právo zaniká (§ 5 ods. 3 zákona).

V zmysle týchto ustanovení zákona č. 161/2005 Z.z. nevyhnutným východiskovým predpokladom uplatnenia nároku na vydanie veci je včasná písomná výzva oprávnenej osoby. Požiadavka písomnej výzvy je podmienkou vzniku nároku na vydanie veci. Zákon č. 161/2005 Z.z. v § 5 ods. 1 okrem požiadavky písomnej formy výzvy a jej adresnosti nestanovuje ďalšie obsahové náležitosti tohto jednostranného právneho úkonu. So zreteľom na to, že ďalšie náležitosti týkajúce sa samotného uplatnenia práva zákon nestanovuje, treba výzvu, ktorou sa uplatňuje nárok na vrátenie majetku, posudzovať z hľadiska všeobecných náležitostí právneho úkonu ako prejavu vôle podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Písomná výzva, ktorú predpokladá ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z., je jednostranný (adresovaný) hmotnoprávny úkon, ktorým určitý subjekt (ten, kto o sebe tvrdí, že má postavenie oprávnenej osobou podľa tohto zákona) uplatňuje voči druhému subjektu (povinnnej osobe) subjektívne právo, ktorým zasahuje do jeho doterajšieho právneho (majetkového) postavenia. Len v dôsledku včasnej a riadnej výzvy sa subjektívne právo oprávnenej osoby stáva súdne uplatniteľným nárokom; pokiaľ má výzva vyvolať tieto účinky, musí byť platným právnym úkonom.

Podľa § 37 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný. Sankcia neplatnosti právneho úkonu sa týmto ustanovením viaže k náležitostiam prejavu vôle. Prejav vôle je neurčitý, ak je neistý jeho obsah, t.j. okrem prípadov, kedy vôbec chýba určitá vôľa, kedy sa konajúcemu nepodarilo obsah vôle jednoznačným spôsobom vyjadriť, a je nezrozumiteľný, ak konajúci nedosiahol vadným slovným alebo iným sprostredkovaním jasné vyjadrenie tejto vôle. Neurčitosť či nezrozumiteľnosť právneho úkonu predpokladá, že ani jeho výkladom nemožno dospieť k nepochybnému poznaniu, čo chcel účastník prejaviť. Pri výklade právneho úkonu zároveň treba vychádzať aj zo všeobecnej výkladovej zásady (§ 35 Občianskeho zákonníka), že právne úkony je treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak nie je v rozpore s jazykovým prejavom a súčasne je treba chrániť dobromyseľnosť toho, komu bol právny úkon určený. Vôľa prejavovaná vo výzve podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. je prejavovaná určite a zrozumiteľne, ak je výkladom objektívne pochopiteľná; znamená to, že adresát výzvy túto vôľu môže bez rozumných pochybností o jej obsahu adekvátne vnímať.

Aj podľa názoru dovolacieho súdu bola v danej veci výzva žalobcu na vydanie nehnuteľností žalovaným dostatočne určitá a zrozumiteľná. Správne zdôraznil odvolací súd, že túto výzvu nemožno oddeliť od príloh, ktoré s ňou boli žalovanému doručované (t.j. od výpisov z príslušných pozemkovoknižných vložiek, identifikácie a listu vlastníctva). Takto posudzovaná výzva obsahuje dostatočne jasnú špecifikáciu nehnuteľností, vydania ktorých sa žalobca domáhal; na druhej strane žalovaný mal vedomosť, čoho sa žalobca domáha a mal možnosť uzatvoriť so žalobcom dohodu o vydaní nehnuteľností. Predmetná výzva žalobcu nie je neplatný právny úkon. Dovolací súd dáva do pozornosti, že výzva oprávnenej osoby podľa zákona č. 161/2005 Z.z. ako právny úkon nie je neplatná ani pri chybách v písaní či iných zjavných pochybeniach, ak vôľa prejavená vo výzve je prejavená natoľko určite a zrozumiteľne, že výkladom je objektívne pochopiteľná. Znamená to, že žalovaný ako adresát tejto výzvy (povinná osoba) túto vôľu mohol bez rozumných pochybností o jej obsahu adekvátne vnímať; v danom prípade mu preto bolo zrejmé, čo je predmetom výzvy. Špeciálne požiadavky vyplývajúce zo zákona č. 162/1995 Zb. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) zákon č. 161/2005 Z.z. nestanovuje. Nemohlo byť preto rozhodujúce, že žalobca v samotnej výzve chybné uviedol druh pozemku; obdobne takýto nedostatok v žalobnom petite nespôsobuje, že podanou žalobou neuplatnil žalobca nárok na súde v lehote uvedenej v § 5 ods. 3 zákona č. 161/2005 Z. z. V konaní žalovaný nespochybnil, že výzvu žalobcu z 20. apríla 2006 prevzal v lehote uvedenej v § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z.. Ani okolnosť, že žalobca nadbytočne vo výzve popri dôvode navrátenia vlastníctva podľa § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z.z. uviedol aj dôvod podľa § 3 ods. 1 písm. h/ zákona, na platnosti a účinku tejto výzvy nič nezmenila; príslušný zákonný dôvod je napokon doložený listinami, ktoré žalobca ako oprávnená osoba povinnej osobe s výzvou predložil. Aj podľa názoru dovolacieho súdu žalobca vyzval žalovaného na vydanie predmetných nehnuteľností v zákonnej lehote a preukázal svoj nárok na vydanie nehnuteľností (§ 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z.). Vychádzajúc z uvedeného možno prisvedčiť názoru odvolacieho súdu, že písomná výzva žalobcu je dostatočne jasná, obsahovo určitá a zrozumiteľná a mohla byť podkladom pre uzatvorenie dohody o vydaní nehnuteľností.

Dovolací súd považuje v danom kontexte za potrebné pripomenúť judikatúrou opakovane zdôrazňovaný názor, že právne úkony reštituentov treba posudzovať s vyššou mierou tolerancie než je v občianskoprávnym vzťahoch obvyklé. V súlade so zámerom reštitučných zákonov dosiahnuť nápravu aspoň niektorých krívd z predošlého totalitného režimu treba na výzvu oprávnenej osoby nazerať ako na neformálny úkon písomnej povahy, z ktorého má byť zrejmé, kto ho robí, komu je adresovaný a čoho sa týka. Postupovať pri aplikácii reštitučných zákonov príliš formalisticky by v niektorých prípadoch mohlo znamenať dokonca zmarenie účelu, pre ktorý tieto zákony boli prijaté; nemožno strácať zo zreteľa okolnosti konkrétneho prípadu a najmä zmysel a účel zákona. Odvolaciemu súdu, ktorý aj na spomenuté hľadisko v dôvodoch svojho rozsudku neopomenul upozorniť, nemožno v tomto smere nič vytknúť.

Právne závery odvolacieho súdu, v zmysle ktorých boli splnené aj ďalšie podmienky pre vyhovenie žalobe a navrátenie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, je správne. Žalobu podal žalobca pred uplynutím prekluzívnej lehoty podľa § 5 ods. 3 zákona č. 161/2005 Z.z. a bol preukázaný dôvod na navrátenie vlastníctva podľa § 3 ods. 1 písm. c/ tohto zákona.

Žalovanému „sa javí problematický reštitučný nárok žalobcu“ preto, že všetky práva, majetok a zariadenia 28. apríla 1950 zrušenej gréckokatolíckej cirkvi prevzala pravoslávna cirkev a že tak bol tu subjekt, ktorému náhrada za vykúpené pozemky mohla byť vyplatená“ (teda že náhrada za vykúpené pozemky mala byť komu vyplatená). Poukazuje na to, že zákonným opatrením Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 29. mája 1990 č. 211 bol zrušený Výnos Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe z 13. februára 1952 č. 20285/51-II/1 a všetok nehnuteľný majetok na území Slovenskej republiky, ktorý bol pred 28. aprílom 1950 vo vlastníctve gréckokatolíckej cirkvi a ktorý bol prevedený do vlastníctva pravoslávnej cirkvi podľa tohto výnosu, sa opätovne stáva majetkom gréckokatolíckej cirkvi. Uvádza tiež, že tieto cirkvi počnúc rokom 1992 uzavreli viaceré dohody o usporiadaní vzájomných majetkových pomerov. Táto argumentácia žalovaného, ktorá vyúsťuje do tvrdenia, že tu vlastne má ísť o predmet úpravy osobitného predpisu (zákonného opatrenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 29. mája 1990 č. 211/1990 Zb. o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou), je zavádzajúca. Zo spisu vyplýva, že sporné nehnuteľnosti neboli na základe spomenutého výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe do vlastníctva pravoslávnej cirkvi nikdy prevedené; tieto nehnuteľnosti nadobudol štát.

Prijatie zákona č. 161/2005 Z. z. (obdobne ako v prípade zákona č. 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krivd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam) bolo motivované snahou dosiahnuť naplnenie princípu všeobecnej spravodlivosti a morálky spoločnosti pri vrátení odňatého majetku a poznaním, že tento majetok bude mať všeobecno-prospešný význam, predovšetkým v charitatívnej a sociálnej oblasti, ako aj v zdravotníctve, školstve a inde. Vrátením majetku sa sledoval aj dlhodobější cieľ spočívajúci vo vytváraní ekonomických podmienok pre proces postupného ekonomického osamostatnenia cirkví a náboženských spoločností.

Vecná legitímácia (aktívna a pasívna) ako jeden z predpokladov úspešnosti žaloby predstavuje stav vyplývajúci z hmotného práva, v tomto prípade zo zákona č. 161/2005 Z. z., a znamená, že žalobca je nositeľom práva a žalovaný nositeľom (danému právu zodpovedajúcej) povinnosti, o ktoré v súdnom konaní ide.

Odňatý majetok gréckokatolíckej školy – respektíve jej kantora, plniacich poslanie gréckokatolíckej cirkvi v danej oblasti (školstve), a gréckokatolíckej cirkvi vo V., ktorá predstavuje súčasť zariadenia gréckokatolíckej cirkvi, označovať za majetok, u ktorého žalobca nie je vecne legitimovanou osobou na uplatnenie práva na navrátenie tohto majetku, ako to v dovolaní namieta žalovaný, je nepatričné. Konfesijná (cirkevná) škola z hľadiska majetkového bola zásadne zviazaná s cirkvou (porovnaj napr. rozhodnutie č. 575 Úradnej zbierky rozhodnutí bývalého Najvyššieho súdu z právnej oblasti Slovenska a Podkarpatskej Rusi) a ani majetok gréckokatolíckej cirkvi vo V. nemožno oddeliť od cirkevného majetku - majetku gréckokatolíckej cirkvi. Pritom aj z výnosu Štátneho úradu pre veci cirkevné v Prahe z 13. februára 1952 č. 20285/51-II/1 o prevode nehnuteľného majetku bývalej gréckokatolíckej cirkvi (zrušeného zákonným opatrením Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 29.mája 1990 č. 211/1990 Zb. o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou) vyplýva, že za nehnuteľný majetok gréckokatolíckej cirkvi sa považoval nielen majetok zapísaný v pozemkových knihách na túto cirkev a jej akúkoľvek zložku, resp. majetok zapísaný na konkrétne vymenované inštitúcie (napr. nadáciu, kostol, fond, spolok), ale aj majetok zapísaný na akúkoľvek inú gréckokatolícku inštitúciu. Nevydanie tohto majetku by odporovalo spomenutému účelu a zmyslu reštitučného zákona (porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. augusta 2008 sp. zn. 1 Cdo 247/2006). Z uvedeného vyplýva, že námietka žalovaného o nedostatku vecnej legitímácie žalobcu nie je dôvodná.

Neobstojí ani ďalšia námietka žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore a o tom, že môže konať za vlastníka iba formou uzavretia dohody o vydaní nehnuteľných vecí a iba v lehote do 60 dní odo dňa doručenia písomnej výzvy. Žalovaný má postavenie povinnej osoby v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. („povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží“) a žalobca ako oprávnená osoba správne proti žalovanému (povinnnej osobe, ktorá jeho výzve na vydanie nehnuteľností uzavretím dohody o vydaní nehnuteľných vecí nevyhovela) uplatnil na súde právo na navrátenie vlastníctva. Z tohto ustanovenia vyplýva, že povinnou osobou nie je Slovenská republika, ale právnická osoba, ktorá vec vo vlastníctve Slovenskej republiky spravuje alebo drží; pri existencii takejto osoby z uvedeného reštitučného zákona nemožno vyvodiť iný záver než ten, že uvedená právnická osoba je pasívne vecne legitimovaná v spore o nárokoch oprávnenej osoby na súde (porovnaj tiež § 4 ods. 3 zákona). Márnym uplynutím lehoty 60 dní odo dňa doručenia písomnej výzvy (§ 5 ods. 2 zákona) sa na postavení povinnej osoby nič nezmenilo. Odvolací súd preto nepochybil, keď žalovaného, spravujúceho nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto reštitučného konania, považoval za pasívne vecne legitimovaného v danom spore.

Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ neopodstatnene uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Dovolací súd, ktorý v konaní nezistil ani vady v zmysle § 237 O.s.p., preto neopodstatnené dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

30. ROZHODNUTIE

V konaní o určenie, komu patrí spoluvlastnícky podiel niektorého zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti, je pasívne vecne legitimovaný iba podielový spoluvlastník, práva ktorého navrhovateľ popiera.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010 sp. zn. 3 Cdo 51/2009)

Z odôvodnenia

Okresný súd Levice rozsudkom z 21. apríla 2008 č.k. 6 C 192/2007-76 určil, že poručiiteľka O. N., narodená 22. júla 1895, ktorá zomrela 26. septembra 1973 v B., bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou nehnuteľností v katastrálnom území T. K., ktoré sú v katastri nehnuteľnosti zapísané na listoch vlastníctva č. 2138, 2172 a 2048 a na nich vedené ako (vo výroku podrobne konkretizované) parcely. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania. Rozhodol tak po zistení, že v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vláda Československej socialistickej republiky a Maďarskej ľudovej republiky v Protokole zo dňa 3. februára 1964 (pred účinnosťou zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka) v čl. 5 body 1, 2, 3, rozhodli o nehnuteľnom majetku presne nevymedzeného počtu vlastníkov, ktorí bývali na území susedného štátu, kde sa majetok nachádza a tento majetok nespravovala na účet vlastníka fyzická osoba (občan) štátu, kde sa nehnuteľnosť nachádza. Takýto majetok sa vyhlásil za nie voľný a neurčitého dňa sa mal považovať za vlastníctvo štátu, na území ktorého sa nachádzal. Protokol neurčil, ktorý majetok sa bude považovať za majetok štátu a ktoré konkrétne fyzické osoby budú zbavené vlastníctva k nehnuteľnosti, ani záruky odškodnenia za majetok považovaný za majetok štátu atď. Podľa názoru súdu rozhodnutie administratívneho orgánu o tom, že sa majetok poručiiteľky (právnej predchodkyne navrhovateľky) má považovať za vlastníctvo Československej socialistickej republiky, nemá náležitosti uvedené v § 135 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom do 31. decembra 1992), najmä z dôvodu, že nie je uvedený deň, odkedy poručiiteľka už nie je vlastníkom, resp. odkedy sa má štát už považovať za vlastníka. Štát preto nebol ani oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, lebo pri uchopení sa držby niekedy v roku 1966 a so zreteľom ku všetkým okolnostiam nebol v dobrej viere, že mu nehnuteľnosť patrí. Navrhovateľka preukázala zjavný nesúlad medzi skutočným vlastníckym stavom a stavom v evidencii nehnuteľností a tým aj svoj naliehavý právny záujem na určení vlastníctva podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Z uvedených dôvodov považoval návrh za dôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v konaní úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania.

Krajský súd v Nitre na odvolanie odporcu rozsudkom z 21. októbra 2008 sp. zn. 6 Co 156/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Na odôvodnenie uviedol, že v predmetnej veci sa navrhovateľka domáhala, aby súd určil, že jej právna predchodkyňa O. N. bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou sporných nehnuteľností. Ako odporcu označila Slovenskú republiku, zastúpenú Slovenským pozemkovým fondom Bratislava, ako spoluvlastníka na predmetných nehnuteľnostiach v určitom podiele. Z listu vlastníctva č. 2712 pre katastrálne územie T. K. vyplýva, že odporca je spoluvlastníkom zapísaných nehnuteľností v podiele 12/18 a ďalšími spoluvlastníkmi sú J. D. v podiele 5/36, P. D. v podiele 5/36 a I. D. v podiele 1/18. Z listu vlastníctva č. 2048 pre katastrálne územie T. K. vyplýva, že odporca je spoluvlastníkom zapísaných nehnuteľností v podiele 24/108, MUDr. A. C. v podiele 36/108, J. D. v podiele 5/108, P. D. v podiele 5/108, I. D. v podiele 2/108 a Ing. G. G. v podiele 36/108. Z listu vlastníctva č. 2138 pre katastrálne územie T. K. vyplýva, že odporca je spoluvlastníkom zapísaných nehnuteľností v podiele 768/1536, A. N. v podiele 72/1536, E. S. v podiele 24/1536, Š. S. v podiele 24/1536, J. D. v podiele 176/1536, P. D. v podiele 176/1536, I. D. v podiele 32/1536, PD „P.“ T. K. v podieloch 63/1536 a 9/1536, J. A. v podiele 48/1536, Z. M. v podiele 48/1536, M. L. v podiele 48/1536, O. A. v podiele 48/1536. Podľa názoru odvolacieho súdu v súdnych konaniach týkajúcich sa vzťahov spoluvlastníkov nehnuteľnosti možno pripustiť návrh čo aj len jediného zo spoluvlastníkov, ak sa domáha určenia, že odporca nie je vlastníkom danej nehnuteľnosti a tiež aj v prípadoch, ak navrhovateľ ako jeden zo spoluvlastníkov sa domáha iba určenia svojho spoluvlastníctva na predmetnej nehnuteľnosti proti odporcovi, ktorý tvrdí, že je výlučným vlastníkom. Okrem uvedeného ale v prípadoch návrhov na určenie vlastníctva nehnuteľnosti treba, aby účastníkmi konania boli všetci spoluvlastníci (zapísaní v katastri nehnuteľnosti) ako nerozluční spoločníci na strane odporcu, pretože v opačnom prípade by rozhodnutie súdu vydané len voči niektorým zo spoluvlastníkov

nemohlo byť účinné proti tým, ktorí neboli účastníkmi konania. Keďže takýto určovací návrh navrhovateľky nesmeroval proti všetkým spoluvlastníkom nehnuteľností, ktorých určenia vlastníctva sa domáha, nebola splnená podmienka procesného nerozlučného spoločenstva na strane odporcov. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka dovolaním, v ktorom uviedla, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd vzal pri rozhodovaní na zreteľ stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 54/1973 k niektorým otázkam rozhodovania vo veciach podielového spoluvlastníctva, toto stanovisko ale aplikoval účelovo, lebo z neho vyplýva opak toho, čo tvrdí v napadnutom rozhodnutí. Podľa uvedeného stanoviska spoluvlastník sa môže domáhať určovacím návrhom za podmienok ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. určenia, že mu prislúcha spoluvlastnícke právo a v akom podiele. Aktívnu legitímáciu aj len jedného spoluvlastníka na podanie zapieracieho (negatívneho) návrhu pripúšťalo už rozhodnutie uverejnené pod č. 58/1957 Zbierky rozhodnutí československých súdov. Niet dôvodu, aby nebolo možné pripustiť žalobu čo aj len jediného zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti, ak sa domáha určenia, že odporca nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Podobne, ako v prípade negatívneho návrhu, to musí platiť aj v prípade pozitívneho určenia vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu. Navrhovateľka nepopiera vlastnícke právo ostatných spoluvlastníkov, preto voči nim ani nemôže mať naliehavý právny záujem na určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Právne postavenie ostatných spoluvlastníkov v prípade určenia spoluvlastníckeho práva navrhovateľky voči len jednému zo spoluvlastníkov – odporcovi, sa nemení. Vo vzťahu k ostatným spoluvlastníkom žiadnu zhodu medzi právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností dosiahnuť netreba, pretože sú v súlade. O tom, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, rozhoduje povaha predmetu konania z hľadiska hmotného práva. Medzi navrhovateľkou a ostatnými spoluvlastníkmi nie je hmotnoprávny vzťah vyplývajúci z určenia spoluvlastníckeho práva, preto by návrh na určenie spoluvlastníckeho podielu vo vzťahu k ostatným spoluvlastníkom nemohol byť úspešný. Spoluvlastník, ako každý právny subjekt, má právo na ochranu proti tretím osobám a môže teda uplatňovať nárok na ochranu práv vyplývajúcich z jeho podielu. Nejestvuje dôvod pre nepripustenie určovacieho návrhu podaného jedným zo spoluvlastníkov proti subjektu, ktorý tvrdí, že je výlučným vlastníkom, ak sa domáha iba určenia svojho spoluvlastníctva na predmetnej nehnuteľnosti, takisto sa môže domáhať určenia, že je spoluvlastníkom nehnuteľností v podiele, ktorý je v katastri nehnuteľností vedený na odporcu. Práva ďalších spoluvlastníkov takýmto návrhom ani prípadným rozhodnutím súdu nie sú dotknuté; nemožno preto požadovať, aby účastníkmi konania boli v takom prípade všetci spoluvlastníci. Len v prípade, že by predmetom návrhu bolo určenie výlučného vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam alebo určenie, že je ich spoluvlastníkom v podiele, ktorý je väčší, než je spoluvlastnícky podiel odporcu, musia byť všetci spoluvlastníci účastníkmi takéhoto konania. V danom prípade však o takýto prípad nejde. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu je správny a žiadal dovolanie navrhovateľky zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolateľka žiadnu z väd konania v zmysle § 237 O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nenamietala a vada uvedenej povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľka v dovolaní uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tvrdiac, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je

činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Opodstatnenosť uplatneného dovolacieho dôvodu je vyvodzovaná z názoru dovolateľky, že v konaní o určenie, že poručiťka bola ku dňu smrti spoluvlastníčkou označených nehnuteľností, nie sú pasívne legitimovaní všetci spoluvlastníci sporných nehnuteľností.

V prejednávanej veci sa navrhovateľka domáhala určovacím návrhom podľa § 80 písm. c/ O.s.p., aby súd určil, že jej práva predchodkyňa O. N. bola ku dňu smrti spoluvlastníčkou vyššie označených nehnuteľností. Krajský súd na rozdiel od súdu prvého stupňa, ktorý žalobe vyhovel, založil svoje zmeňujúce rozhodnutie na právnom názore, že v spore o určenie spoluvlastníckeho podielu sú pasívne legitimovaní všetci spoluvlastníci týchto nehnuteľností. Dovolací súd uvedený názor odvolacieho súdu nepovažuje za správny.

Návrh na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, treba považovať za určovací návrh podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Jedným zo základných predpokladov úspešnosti takéhoto návrhu je aj skutočnosť, že účastníci sú vecne legitimovaní. Všeobecne sa pod vecnou legitimáciou rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný). V konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo, je či nie je, má vecnú legitimáciu ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide, alebo ten, koho právnej sféry sa sporný právny vzťah alebo spoločné právo týka. Vecnú legitimáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, nemajú výlučne len tí, ktorí sú účastníkmi sporného vzťahu alebo práva; prípustné je tiež určenie právneho vzťahu alebo práva, ktorých sa navrhovateľ z hľadiska hmotného práva nezúčastnil, ak sa takto právny vzťah alebo právo dotýka jeho právnej sféry a ním požadované určenie preto môže ovplyvniť jeho právne postavenie.

Každá vec (teda aj nehnuteľnosť) môže patriť jedinému vlastníkovi alebo môže byť v podielovom spoluvlastníctve viacerých osôb (§ 136 Občianskeho zákonníka). Podstata podielového spoluvlastníctva spočíva v tom, že každý zo spoluvlastníkov sa podieľa na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva v rozsahu, aký zodpovedá veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka); výška spoluvlastníckeho podielu, pretože ide o právny vzťah len „ideálny“, nevyjadruje konkrétnu reálnu časť veci, ale mieru, ktorou sa jednotliví spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Tento ideálny podiel na spoluvlastníctve, ktorý je tiež predmetom občianskoprávných vzťahov v zmysle § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má charakter samostatnej „veci“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 27/2005), preto sa právny osud jednotlivých podielov posudzuje samostatne.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v konaní o určenie vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu, je pasívne legitimovaný iba dotknutý spoluvlastník tohto spoluvlastníckeho podielu z dôvodu, že právnej sféry ďalších spoluvlastníkov sa toto konania netýka a výsledok konania (určenie práva ku konkrétnemu spoluvlastníckemu podielu) nemôže mať na ich právne pomery žiaden vplyv, t.j. nemôže mať žiaden dopad na vymedzenie ich práv a povinností týmto súdnym rozhodnutím. Rozsudok sa v takomto prípade nemusí vzťahovať na všetkých účastníkov právneho vzťahu (§ 91 ods. 2 O.s.p.), ako nesprávne uvádza odvolací súd, z čoho vyplýva, že účastníkmi konania o takomto návrhu nemusia byť všetci spoluvlastníci sporných nehnuteľností. Za situácie, keď navrhovateľka len proti jednému zo spoluvlastníkov podala návrh na určenie, že poručiťka bola v čase smrti spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností len v určitom podiele, ktorý je v katastri nehnuteľností vedený ako predmet spoluvlastníctva toho, proti komu návrh smeruje, dospel odvolací súd k nesprávnemu záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, v dôsledku čoho nesprávne rozhodol.

Z uvedeného vyplýva, že dovolateľka opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Dovolací súd vzhľadom na to dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

31. ROZHODNUTIE

V konaní o vyrovnanie dedičských podielov podľa § 16 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam sa povinná osoba môže dovoliť námiety započítania daru proti oprávnenej osobe aj vtedy, ak predmetom darovania nebol poľnohospodársky alebo lesný pozemok.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2010 sp. zn. 4 MCdo 14/2009)

Z odôvodnenia

Okresný súd v Topoľčanoch rozsudkom z 31. októbra 2006 č.k. 6 C 135/1993-493 vyrovnal v zmysle zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 293/1992 Zb.“) dedičské podiely účastníkov v dedičskom konaní po poručiteľovi M. Š. zomrelom 10. decembra 1954, vedenom na bývalom Štátnom notárstve v Topoľčanoch pod sp. zn. D 688/62 tak, že potvrdil vlastnícke právo žalobcu 5/ Ing. S. Š. k (bližšie špecifikovaným) nehnuteľnostiam v katastrálnom území Ch., ktoré sú zapísané v pozemkovoknižnej vložke č. 167; súčasne určil, že v spoluvlastníckom podiele 1/35 patria tieto nehnuteľnosti do dedičstva po poručiteľke R. Š. zomrelej 6. marca 1997. Vo zvyšku žalobu zamietol, konanie o žalobe žalobcov 1/ až 4/ zastavil a rozhodol o trovách konania. Vychádzal zo zistenia, že v konaní o dedičstve po M. Š. nadobudol poľnohospodárske pozemky poručiteľa užívané v tom čase poľnohospodárskym družstvom len jeden z dedičov – Š. Š. (právny predchodca žalovaných). Dospel k záveru, že tým došlo k zníženiu podielov ostatných dedičov, t.j. aj G. Š.. Žalobe podanej žalobcom 5/ preto vyhovel a potvrdil vlastníctvo v jeho prospech. Žalobu zamietol v časti týkajúcej sa finančného vyrovnania za pozemky vedené ako parcela č. 1173/4 a parcela č. 1139, lebo by nebolo spravodlivé od žalovaných požadovať vyrovnanie dedičských podielov v peniazoch s prihliadnutím na darovaciu zmluvu, podľa ktorej ich právny predchodca Š. Š. daroval právnenému predchodcovi žalobcov G. Š. parcelu č. 447 a parcelu č. 448. V prípade žalôb žalobkyň 1/ až 4/ uviedol, že z ich písomných vyjadrení vyplýva, že na žalobe netrávajú a berú ju späť. Konanie o ich žalobe preto podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na § 148 ods. 1 a § 150 O.s.p.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 22. februára 2008 sp. zn. 7 Co 29/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil. Vo výrokoch o zastavení konania voči žalobkyni 4/ a náhrade trov štátu a žalobcu 5/ rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie; odvolanie žalobkyne 3/ ako oneskorene podané odmietol. K výroku rozsudku okresného súdu, ktorým potvrdil vlastníctvo v prospech žalobcu 5/ uviedol, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vec po právnej stránke správne posúdil. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že darovanie parcel č. 447 a 448 medzi bratmi Š. Š. a G. Š. v roku 1973 je čiastočným vyrovnaním dedičského podielu G. Š. voči Š. Š., ktorý však bol vykompenzovaný tým, že žalovaní predali pozemky, za ktoré by žalobcom ako dedičom po G. Š. patrilo vyrovnanie. K námietke žalovaných, že žalobcom nepatrí vyrovnanie vôbec, lebo ich otec G. Š. dostal ešte v roku 1950 z majetku svojho otca parcelu č. 385 (čo vyplýva zo zmluvy z 11. apríla 1947 Čd 1856/50) uviedol, že na túto skutočnosť neprihliadol, lebo vyrovnanie dedičských podielov sa týka len poľnohospodárskych pozemkov. Uvedená parcela nemala takúto povahu, lebo na nej bol postavený dom a teda išlo o zastavaný pozemok. Odvolanie žalovaných považoval preto za nedôvodné. Rozhodnutie, ktorým zrušil výrok rozsudku okresného súdu o zastavení konania voči žalobkyni 4/, odôvodnil jeho vecnou nesprávnosťou. V súvislosti so zrušením tohto výroku následne zrušil rozsudok okresného súdu aj vo výroku o trovách štátu a žalobcu 5/.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na podnet žalovaných mimoriadnym dovolaním napadol výrok rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti. Poukázal na to, že právny predchodca žalobcov G. Š. dostal z majetku otca M. Š. parcelu č. 385 na základe zmluvy o usporiadaní majetkových pomerov z 11. apríla 1947 Čd 1856/50. V zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. je povinná osoba v konaní pred súdom oprávnená uplatniť proti oprávnenej osobe všetky námiety, ktoré mohla uplatniť v konaní o prejednaní dedičstva. Podľa generálneho prokurátora treba citované ustanovenie vykladať tak, že povinná osoba môže tieto námiety uplatniť v celom rozsahu. Zákon možnosť započítacej námiety neobmedzuje iba na poľnohospodársky a lesný majetok

poručiteľa, preto do dedičského podielu možno započítať akýkoľvek majetok, ktorý dedič dostal bezplatne od poručiteľa. Krajský súd vzhľadom na to vec nesprávne právne posúdil, keď neprihliadol na námietku žalovaných s odôvodnením, že vyrovnanie dedičských podielov sa týka len poľnohospodárskych pozemkov. Generálny prokurátor okrem toho odvolaciemu súdu vytýkal, že jeho rozhodnutie je v tejto časti zmatečné a nepreskúmateľné, lebo sa odvoláva na právne odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, hoci súd prvého stupňa sa touto otázkou vôbec nezaoberal. Na základe uvedeného mal generálny prokurátor za to, že odvolací súd rozhodnutím v jeho napadnutej časti porušil zákon, a preto sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril žalobca 5/, ktorý navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Uvedol, že v žalobe žiadal o vyrovnanie dedičských podielov iba z poľnohospodárskeho majetku tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 1 písm. b/ zákona č. 293/1992 Zb., a nie z nehnuteľností, ktoré podliehajú domovému majetku. Rozsudok krajského súdu označil za vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníkov konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), a že je prípustné (§ 243f ods. 2 O.s.p. a contrario), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok v napadnutej časti a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V posudzovanej veci odvolací súd vychádzal z právneho názoru, že v konaní o vyrovnanie dedičských podielov (§ 13 a nasl. zákona č. 293/1992 Zb.), nie je možné započítať dar na dedičský podiel, ak pozemok ako predmet darovania nemá povahu poľnohospodárskeho alebo lesného pozemku. Riadiac sa týmto právnym názorom nevzal pri vyrovnaní dedičských podielov do úvahy skutočnosť, že právny predchodca žalobcov G. Š. dostal z majetku svojho otca M. Š. v roku 1950 parcelu vedenú ako zastavaný pozemok.

Podľa dovolacieho súdu tento právny názor odvolacieho súdu nie je správny.

Podľa § 13 zákona č. 293/1992 Zb. ak pri vyporiadaní dedičstva podľa doterajších predpisov došlo k nadobudnutiu poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov poručiteľa len jedným alebo niektorým z dedičov len preto, že išlo o pozemky v užívaní socialistickej organizácie podľa osobitných predpisov a došlo tým k zníženiu podielov ostatných dedičov v porovnaní s nadobúdateľom týchto pozemkov alebo k opomenutiu dedičov, má oprávnená osoba právo žiadať od povinných osôb vyrovnanie svojho dedičského podielu v lehote do 30. júna 1993; inak právo zaniká. Podľa § 16 ods. 1 veta prvá zákona č. 293/1992 Zb. ak medzi oprávnenou osobou a povinnou osobou nedôjde k dohode podľa § 15 ods. 1, rozhodne o vyrovnaní dedičských podielov na návrh oprávnenej osoby súd. Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. povinná osoba je v konaní pred súdom oprávnená uplatniť proti oprávnenej osobe všetky námietky, ktoré mohla uplatniť v konaní o prejednaní dedičstva. V zmysle § 533 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 141/1950 Zb.) sa poručiteľovým potomkom, jeho rodičom a starým rodičom započíta v pomere medzi nimi do ich dedičských podielov všetko, čo za poručiteľovho života od neho bezodplatne dostali. Ak je dedičom potomok vzdialenejší, započíta sa aj to, čo dostal od poručiteľa jeho predok; nezapočítavajú sa však obvyklé darovania, primerané zárobkovým a majetkovým pomerom poručiteľa, ani to, čo poskytol na výživu a výchovu potomkov a vôbec pri plnení svojej zákonnej vyživovacej povinnosti. Obdobne podľa § 484 Občianskeho zákonníka (zákona č. 41/1964 Zb.) sa pri dedení zo zákona dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2, započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiteľ príkaz, alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 neodôvodnene zvyhodnený.

Zákon č. 293/1992 Zb. uprednostňuje uskutočnenie vyrovnania dedičských podielov formou dohody medzi oprávnenou a povinnou osobou. Len v prípade, ak k takejto dohode nedôjde, rozhodne o vyrovnaní dedičských podielov na návrh oprávnenej osoby súd. Z ustanovenia § 16 ods. 2 citovaného zákona je zrejmé, že v konaní o vyrovnaní dedičských podielov má povinná osoba právo uplatniť proti oprávnenej osobe, a to treba zdôrazniť, všetky námietky, ktoré mohla uplatniť v konaní o prejednaní dedičstva. To znamená, že zákonný dedič môže v konaní o prejednaní dedičstva voči dedičovi, ktorý má započítaciu povinnosť, uplatniť započítanie darov do jeho zákonného podielu a teda, že aj v konaní o vyrovnanie dedičských podielov sa

povinná osoba môže dovolať námietky započítania daru proti oprávnenej osobe. Generálny prokurátor správne uvádza, že Občiansky zákonník (§ 533 zákona č. 141/1950 Zb. a tiež § 484 zákona č. 64/1964 Zb.) možnosť započítania darov do dedičského podielu neobmedzuje podľa druhu majetku (napr. na možnosť započítania iba poľnohospodárskeho a lesného majetku). Dovolací súd sa stotožňuje s jeho záverom, že námietka povinnej osoby v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. sa môže týkať započítania daru do dedičského podielu, predmetom ktorého bol akýkoľvek majetok. Akceptáciou takejto námietky v konaní o vyrovnanie dedičských podielov nejde o obnovenie dedičského konania ani o jeho nahradenie, ako to nesprávne interpretujú žalobcovia.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd v danom prípade dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že v konaní o vyrovnanie dedičských podielov možno započítať dar na dedičský podiel len za predpokladu, že predmetom darovania boli poľnohospodárske alebo lesné pozemky. Generálny prokurátor preto opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov rozsudok krajského súdu v jeho napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.).

32. ROZHODNUTIE

V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, ide o posúdenie, či poručiť bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 154/2010)

Z odôvodnenia

Žalobkyne sa v konaní domáhali určenia, že: a/ parcela č. 12853 – lesné pozemky vo výmere 181 759 m² v katastrálnom území P., ktorá je v katastri nehnuteľností zapísaná na liste vlastníctva č. 2235 (ďalej len „nehuteľnosť“), bola v čase smrti F. D. a S. D. v ich spoluvlastníctve v podieloch po 1/2, b/ nehnuteľnosť patrí do dedičstva po F. D. a S. D. a c/ I. B. a Š. B. nenadobudli nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva.

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 8. decembra 2009 č.k. 10 C 138/2007-244 určil, že nehnuteľnosť bola ku dňu smrti F. D., ktorý zomrel 18. januára 1981, v podielovom spoluvlastníctve menovaného v podiele 1/2 a že tento podiel na nehnuteľnosti patrí do dedičstva po ňom. Vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že I. B. a Š. B. (právni predchodcovia žalovaných) boli zapísaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci spornej nehnuteľnosti na základe osvedčenia spísaného Štátnym notárstvom v Považskej Bystrici vo forme notárskej zápisnice z 2. júna 1992 sp. zn. Nz 261/1992, pri vyhotovovaní ktorého uviedli, že nehnuteľnosť nadobudli kúpnu zmluvou z 20. mája 1952 od F. D. a S. D. Žalovaní 1/, 2/ a 3/ nadobudli spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnosti dedením v konaní o dedičstve po poručiťovi Š. B., ktorý zomrel v roku 1998; žalovaná 4/ nadobudla spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti kúpou v roku 2006. Súd prvého stupňa žalobe v časti, týkajúcej sa podielu poručiťa F. D. (otca žalobkýň) vyhovel s odôvodnením, že žalovaní nepreukázali existenciu právneho titulu ich držby (resp. držby ich právnych predchodcov). Žalobu v časti, týkajúcej sa podielu poručiťa S. D. (strýko žalobkýň) zamietol, lebo žalobkyne vo vzťahu k predmetnému určeniu nepreukázali ich naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Žalobu v časti o určenie, že Š. B. a I. B. nie sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, zamietol súd prvého stupňa ako nadbytočnú. Výrok o trovách konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 2 O.s.p.

Uvedený rozsudok napadli žalovaní 1/, 2/ a 4/ vo výroku, ktorým bolo určené, že nehnuteľnosť bola v čase smrti F. D. v jeho podielovom spoluvlastníctve v podiele 1/2 a že uvedený podiel patrí do dedičstva po tomto poručiťovi.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 24. marca 2010 sp. zn. 5 Co 50/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Na odôvodnenie zmeňujúceho výroku uviedol, že na základe osvedčenia Štátneho notárstva v Považskej Bystrici spísaného vo forme notárskej zápisnice 2. júna 1992 pod sp. zn. Nz 261/1992 boli Š. B. a I. B. zapísaní v katastri nehnuteľností ako podieloví spoluvlastníci spornej nehnuteľnosti. Po vydaní tohto osvedčenia mali žalobkyne možnosť domáhať sa určenia, že neboli splnené podmienky pre vydanie tohto osvedčenia alebo že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po ich otcovi. Nepostupovali tak ale až v roku 2007 podali na súd žalobu, ktorou začalo v tejto veci konanie. Odvolací súd zohľadnil, že na základe uvedeného osvedčenia bol v katastri vykonaný záznam vlastníckych práv v roku 1995, od ktorého žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) nehnuteľnosť nerušene a v dobrej viere užívali ako ich vlastníctvo po dobu 10 rokov. V dôsledku toho najneskôr v roku 2005 splnili podmienky pre nadobudnutie vlastníctva nehnuteľnosti vydržaním (§ 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Výrok o trovách odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne dovolanie. Uviedli, že v konaní došlo k procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) tým, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol aj v časti smerujúcej proti žalovanej 3/, ktorá ale odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu nepodala. Podľa ich názoru spočíva napadnutý rozsudok

na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 242 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) v dôsledku toho, že odvolací súd nepriznal adekvátny význam skutočnosti, že F. D. bol v čase smrti spoluvlastníkom nehnuteľnosti a že žalobkyne sú dedičky po ňom. Keďže v katastri nehnuteľnosti sú ako vlastníci zapísaní žalovaní, je medzi účastníkmi sporná otázka platnosti úkonu, na základe ktorej boli žalovaní zapísaní ako vlastníci nehnuteľnosti. Zdôraznili, že žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) nemali žiadny právny titul, z ktorého by mohli vyvodzovať oprávnenosť a dobromyseľnosť ich držby. Za významné označili aj to, že v čase vydania notárskeho osvedčenia tvorila nehnuteľnosť súčasť parcely č. 4608 v katastrálnom území P. užívanej Š. L. a aj z tohto dôvodu nemohla byť predmetom vydržania. Žalobkyne žiadali napadnuté rozhodnutie zmeniť, ich žalobe vyhovieť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaní 1, 2/ a 4/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že odvolací súd rozhodol na základe úplne zisteného skutkového stavu, ktorý aj správne právne posúdil. Neopodstatnené dovolanie žiadali zamietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaná 3/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpené advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V danom prípade nebola tvrdená žiadna z väd konania uvedených v § 237 O.s.p.; vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. a so zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd zaoberal tiež otázkou, či sa v konaní na súdoch nižších stupňov nevyskytol procesný nedostatok, ktorý by vykazoval znaky tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Zo spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené žalobe aj vo vzťahu k žalovanej 3/, táto účastníčka konania nenapadla odvolaním. Odvolací súd v napadnutom rozsudku uviedol, že „vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p.“ a bez akéhokoľvek vysvetlenia (napríklad aký právny dôsledok malo, že žalovaná 3/ nepodala odvolanie, alebo z akých dôvodov na to nechal zreteľ) rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil ako celok tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Nedostatočné odôvodnenie sa prieči ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. a vedie k nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ktorá je považovaná za tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď R 111/1998). So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyne opodstatnene uplatnili dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Dovolateľky namietajú, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Žalobkyne sa podanou žalobou domáhali (o.i.) určenia, že ich otec bol v čase smrti spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 1/2 a že nehnuteľnosti v tomto podiele patria do dedičstva po ňom.

Súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá – ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi. V konaní o takých žalobách ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci.

Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Treba dodať, že ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiteľa, nepotvrďuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiteľa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

Poručiteľ F. D. zomrel 18. januára 1981. Aj v danej veci nemohli byť pre posúdenie opodstatnenosti žaloby relevantné tie skutkové okolnosti, ktoré nastali po tomto dni. Odvolací súd ale napriek tomu za základ pre svoje rozhodnutie vzal spísanie notárskeho osvedčenia dňa 2. júna 1992, vyznačenie vlastníctva v katastri nehnuteľností záznamom a nepodanie žaloby a užívanie nehnuteľností v čase po spísaní notárskeho osvedčenia. V rozpore s predchádzajúcim výkladom zohľadnil skutočnosti, na ktoré nemal vziať zreteľ, lebo nastali až po smrti poručiteľa. Odvolací súd teda zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a že žalobkyne v dovolaní opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov uvedených vyššie rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

33. ROZHODNUTIE

Pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 5 Cdo 322/2009)

Z odôvodnenia

Okresný súd Trebišov rozsudkom z 12. februára 2007 č. k. 6 C 172/2004-307 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 38 754 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení poukázal na to, že manželstvo účastníkov konania bolo právoplatne rozvedené, rozsudkom súdu bolo zrušené ich právo spoločného nájmu trojizbového bytu a žalobkyňa sa stala výlučnou nájomníčkou a členkou bytového družstva v T. s tým, že žalovaný bol oprávnený byť užívať do zabezpečenia náhradného bytu. Žalobkyňa sa 17. apríla 2002 stala výlučnou vlastníčkou predmetného bytu a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo vysporiadané rozhodnutím Okresného súdu Rožňava z 12. októbra 2001 sp. zn. 10 C 1931/1997; zo spisu tohto súdu mal prvostupňový súd preukázané, že žalovanému bola uložená povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práva žalovanej umožňujúcej jej riadne užívanie bytu v S. a vydať žalobkyni kľúče od predmetného bytu. Žalovaný predložil súdu potvrdenie Obecného úradu v S., v zmysle ktorého žije v obecnom nájmom byte na základe nájmovej zmluvy, do ktorého sa nast'ahoval 15. decembra 2003. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalobkyňa sa nemôže domáhať zaplataenia nájomného, ale vydania bezdôvodného obohatenia. Pri rozhodovaní vzal na zreteľ aj žalovaným vznesenú námietku premlčania. Poukázal na to, že pokiaľ žalobkyňa podala žalobu na súd 17. mája 2004, treba jej právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 1. júna 2001 do 15. mája 2002 považovať za premlčané. Pri vyčíslení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal súd zo zaplataených platieb, pričom zohľadnil obdobie, v ktorom žalovaný už v spornom byte nebýval.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie oboch účastníkov konania rozsudkom z 5. marca 2009 sp. zn. 1 Co 132/2007 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni 2 200,76 € s príslušenstvom (určeným v zmeňujúcom výroku); v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že predmetom konania je žalobou uplatnený nárok na peňažné plnenie za obdobie, v ktorom žalobkyňa bola výlučnou nájomníčkou bytu užívaného len žalovaným, ktorý jej za toto užívanie neplatil nájmné. Odvolací súd za nesprávny považoval názor žalobkyne, že zrušením práva spoločného nájmu bytu zostali nájomcami obaja účastníci. Pokiaľ jej žalovaný ako výlučnej nájomníčke alebo vlastníčke bytu bránil v jeho užívaní, dopustil sa protiprávneho konania, ktorým jej vznikla škoda. Odvolací súd s poukazom na § 420 ods. 1 v spojení s § 442 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka ustálil, že škodu v tomto prípade predstavuje výška nájomného, ktoré by mohla žalobkyňa získať, ak by uzavrela zmluvu o nájme. Žalobkyňa v konaní síce tvrdila, že obvyklá výška nájmu za porovnateľný byt je 4700 Sk mesačne, odvolací súd ale zistil, že priemerná výška nájomného za porovnateľný byt v uvedenej obci je 3400 Sk mesačne. Škodu za obdobie od 16. mája 2002 do 31. decembra 2003 na tomto základe ustálil vo výške 66 300 Sk (2200,76 €). Odvolací súd považoval za čiastočne dôvodnú žalovaným vznesenú námietku premlčania. Žalobkyňa v konaní uplatňovala nárok na náhradu škody za čas od 1. júna 2001 do 31. júla 2004, ktorý uplatnila na súde dňa 17. mája 2004. Vzhľadom na plynutie dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty pri nároku na náhradu škody (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka) bolo jej právo za obdobie do 16. mája 2002 premlčané. Za nedôvodné považoval odvolací súd aj uplatnenie práva žalobkyňou za obdobie od 1. januára 2004 do 31. júla 2004, kedy žalovaný v byte nebýval. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 3 O.s.p.

Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o povinnosti zaplatiť žalobkyni 2200,76 € s príslušenstvom a o trovách konania podal žalovaný dovolanie, v ktorom navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť tomuto súdu na na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru spočíva

napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poprel, že by žalobkyni spôsobil škodu. Pripustil, že byt užíval, nie však svojvoľne, ale na základe rozhodnutia súdu; uhradil pri tom riadne náklady spojené s bývaním. Takýmto užívaním žalobkyni nevznikla škoda, na jej úkor sa mohol nanajvýš bezdôvodne obohatiť. Poukazoval na pojmové vymedzenie škody a vyslovil názor, že vo sfére žalobkyne žiadna majetková ujma nenastala. Za nesprávny považoval aj záver odvolacieho súdu, že škoda predstavuje výšku nájomného, ktorú by mohla získať uzavretím nájomnej zmluvy. Poznamenal, že ak by žalobkyni spôsobil škodu, tak by to mohlo byť vo výške, ktorú ona zaplatila na nájomnom, nie však vo výške obvyklého nájomného.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení navrhla dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba v napadnutej časti zrušiť.

Z § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Pripustnosť dovolania zakladá tiež procesná vada uvedená v § 237 O.s.p.; dovolací súd je v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. povinný vždy skúmať, či v konaní nedošlo k takejto vade konania.

O vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak účastníkovi konania bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia procesných práv priznaných Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany práv a právom chránených záujmov účastníka. V danom prípade došlo k procesnej vade tejto povahy v konaní pred odvolacím súdom.

V zmysle § 372p O.s.p. sa na konania začaté pred 15. októbrom 2008 použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (v znení zákona č. 384/2008 Z.z.) v § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. je plnením osobitnej povinnosti odvolacieho súdu, ktorou sa má zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a zabezpečiť účastníkovi konania riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z. vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa týmto ustanovením zabránilo v praxi vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí tým, že účastník bude mať možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia na zistený skutkový stav. Predmetná novela s účinnosťou od 15. októbra 2008 posilňuje právo na spravodlivý proces tým, že účastníkovi umožňuje až po samotné rozhodnutie adekvátne argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobkyňa sa nemôže domáhať zaplatenie nájomného, ale vydania bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Na rozdiel od neho odvolací súd dospel k záveru, že protiprávnym konaním žalovaného vznikla žalobkyni škoda a právo na jej náhradu (§ 420 ods.1 v spojení s § 442 ods.1 a 3 Občianskeho zákonníka).

Odvolací súd aplikoval § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré považoval za rozhodujúce pre posúdenie veci. Tieto ustanovenia ale pri dovedajšom rozhodovaní na súde prvého stupňa neboli použité. V súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. mal preto odvolací súd vyzvať účastníkov konania, aby sa k ich možnému použitiu vyjadrili. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval a žalovanému nevytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k aplikácii predmetných ustanovení. Jeho procesný postup v dôsledku toho vykazuje znaky vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Procesná vada konania vymenovaná v § 237 O.s.p. je dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti vždy zrušiť. Vzhľadom na to sa dovolací súd nezaoberal ďalšími námietkami dovolateľa.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti podľa § 243b O.s.p. zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

34. ROZHODNUTIE

Podaním opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý žalobkyňa označila ako dovolanie, a ktorý aj z hľadiska obsahu mal náležitosti dovolania zahrňujúce tiež dovolací petit a odkazy na konkrétne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa dovolania a dovolacieho konania, boli vyvolané procesné účinky, ktoré sú spojené s podaním dovolania. Tieto účinky nemôže žalobkyňa následne zmariť účelovým tvrdením, že v skutočnosti nešlo o dovolanie, ale návrh na obnovu konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010 sp. zn. 3 Cdo 128/2010)

Z odôvodnenia

Okresný súd Trnava rozsudkom z 13. októbra 2008 č.k. 22 C 137/1994-335 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti zmluvy z 1. júla 1992 o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne v katastrálnom území S. zapísaným na liste vlastníctva č. 1910 ako parcela č. 754 – kaštieľ súpisné č. 299 vo výmere 1 132 m² a parcela č. 755/1 – ostatná plocha vo výmere 10 620 m², ktorú registrovalo Štátne notárstvo v Trnave rozhodnutím z 9. októbra 1992 sp. zn. R III 1637/1992. Žalobkyňa zaviazal nahradiť žalovanej trovy konania. Súd prvého stupňa odôvodnil zamietnutie žaloby predovšetkým tým, že žalobkyňa nepreukázala existenciu jej naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Určenie neplatnosti záložnej zmluvy malo v danom prípade povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Podaná žaloba nie je procesne prípustným nástrojom riešenia spornosti, lebo ňou požadovaným určením by sa spornosť vzťahu účastníkov konania neodstránila.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trnave rozsudkom z 5. mája 2009 sp. zn. 24 Co 29/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním (č.l. 363 spisu), ktoré bolo vyhotovené 20. augusta 2009, na pošte podané 24. augusta 2009 a Okresnému súdu Trnava doručené 26. augusta 2009. Uviedla v ňom, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), konkrétne v otázke existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva. V čase podania žaloby bol tento jej záujem jednoznačne daný, súdy to však nezohľadnili. Rozhodli so značným časovým odstupom, nevykonali dostatočné dokazovanie, nevzali na zreteľ podstatné okolnosti vyplývajúce z posudku grafológa. V konaní postupovali neobjektívne a jednostranne zvýhodňovali žalovanú. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyňi 2 833 333 € s príslušenstvom a tiež náhradu trov konania. Na základe výzvy súdu žalobkyňa zaplatila súdny poplatok za dovolanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že tento opravný prostriedok žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustný (§ 236 až § 238 O.s.p.).

Okresný súd Trnava uznesením z 23. apríla 2010 č.k. 22 C 137/1994-395 žalobkyňu vyzval, aby v lehote 10 dní doplnila dovolanie. Poučil ju, že ako dovolateľka bez právnického vzdelania musí byť v dovolacom konaní zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), a že za podmienok uvedených v § 30 O.s.p. jej môže byť ustanovený zástupca pre dovolacie konanie súdom. V nadväznosti na to ju vyzval, aby sa v uvedenej lehote dala zastúpiť advokátom. Toto uznesenie prevzala žalobkyňa 7. mája 2010.

Žalobkyňa v podaní zo 14. mája 2010 uviedla, že v prílohe zasiela v stanovenej lehote 10 dní „úpravu návrhu podania na obnovu konania“ s tým, že „nedopatrením sa stalo, že bolo písané dovolanie“. Ako príloha uvedeného podania je v spise založený procesný úkon žalobkyne zo 14. mája 2010 označený ako „Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 29/2009-357 z 5. mája 2009 – OBNOVA KONANIA – doplnenie do spisu“. Žalobkyňa v ňom medziiným uviedla, že proti označenému rozsudku odvolacieho súdu podala návrh na obnovu konania a len „prepisnou chybou toto podanie nazvala dovolaním, v skutočnosti sa jedná o obnovu

konania“. Poukázala na § 230 O.s.p. a zdôraznila, že po doručení uvedeného rozsudku odvolacieho súdu sa dozvedela o skutočnostiach a dôkazoch, ktoré ako účastníčka konania nemohla bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní. Uviedla, že v plnom rozsahu „sa pridrižiava svojho podania obnovy konania zo dňa 20. augusta 2009, odoslané 24. augusta 2009 a doručené na Okresný súd Trnava dňa 26. augusta 2009, nazvaného zrejmu chybou ako dovolanie“. V ďalšom texte tohto podania „spresnila nové skutočnosti, ktoré sú spôsobilé privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci“. V závere podania žiadala povoliť obnovu konania vo veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 24 Co 29/2009 s tým, že neskôr bude jej žalobe vyhovené.

So zreteľom na individuálne okolnosti tejto veci bolo potrebné vyriešiť najskôr otázku, o aký opravný prostriedok žalobkyne ide. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri právnej klasifikácii podania žalobkyne založeného na čl. 363 spisu vychádzal predovšetkým z § 41 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. V tomto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ide o dôležité interpretačné pravidlo, ktorého zmyslom je posúdiť podanie tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase urobenia tohto úkonu. Pri posudzovaní procesného úkonu účastníka konania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému úkonu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu úkonu, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v úkone použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu úkonu účastníka. Ak nastane situácia, pri ktorej je potrebné skúmať otázku, či existuje rozpor medzi prejavom účastníka urobeným v úkone a jeho vôľou, je potrebné akcentovať objektívne hľadisko. Aplikujúc toto hľadisko treba mať pri posudzovaní procesného úkonu účastníka podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) na zreteli to, ako v ňom bola navonok (objektívne) prejavovaná vôľa konajúceho, nie to, či je subjektívne (zo subjektívneho aspektu účastníka) zhoda medzi navonok urobeným procesným úkonom a vnútornou vôľou toho, kto úkon urobil. Ani podstatný omyl účastníka medzi tým, čo procesným úkonom prejavil, a tým, čo ním prejavil chcel, nemá na účinnosť už urobeného procesného úkonu žiadny vplyv.

V preskúmvanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky pri riešení otázky, o aký opravný prostriedok žalobkyne ide v prípade jej predmetného procesného úkonu vychádzal z toho, že uvedený úkon žalobkyňa označila výslovne ako dovolanie. V ňom jednoznačne a úplne zrozumiteľne uviedla (aj s poukazom na konkrétne ustanovenie zákona), že uplatňuje dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., teda to, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Aj v texte tohto podania na viacerých miestach spomenula, že podáva dovolanie. Pre prípad, že dovolací súd „uzná vadu rozsudku“ žiadala, aby zmenil napadnutý rozsudok v zmysle záväzného názoru odvolacieho súdu. Vnútna skladba tohto podania, žalobkyňou zvolené formulácie a tiež jej argumentácia je typická pre dovolanie: žalobkyňa sa v ňom obracia na Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, uplatňuje dovolací dôvod, od odvolacieho súdu neočakáva akési „obnovenie“ konania, ale jeho meritórne rozhodnutie. Rovnako odôvodnenie tohto podania je typické pre dovolanie – žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a kriticky sa vyjadruje o vykonanom dokazovaní a vyhodnotení vykonaných dôkazov (nepoukazuje na to, že po právoplatnom skončení veci vyšli najavo skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní, alebo že už možno vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní). Príznačný pre dovolanie je aj následný postup žalobkyne, ktorá na základe výzvy súdu zaplatila súdny poplatok za dovolanie a v podaní z 12. novembra 2009 sa vyjadrila, že poplatok za dovolanie jej zatiaľ nebol vrátený ... a že žiada „v dovolaní na Najvyššom súde konať“.

Z obsahu podania žalobkyne vyplýva jednoznačne, bez akýchkoľvek vnútorných rozporov a protirečení, že predmetný opravný prostriedok je dovolanie (§ 236 a nasl. O.s.p.). Na tom, že ide o dovolanie, nemôže nič zmeniť okolnosť, že dovolanie žalobkyne nemalo v plnom rozsahu všetky zákonné náležitosti v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. Aj pri nedostatku týchto náležitostí nebolo možné mať žiadne pochybnosti o podstate predmetného procesného úkonu a o tom, že ide o dovolanie. Správnosť daného záveru nemôže spochybniť ani neskoršie tvrdenie žalobkyne, že v skutočnosti mala v úmysle podať nie dovolanie, ale návrh na obnovu konania a že k označeniu tohto opravného prostriedku ako dovolanie došlo len v dôsledku omylu, nedopatrenia alebo „pisárskej“ chyby. Treba si uvedomiť, že v podaní zo 14. mája 2010 žalobkyňa neprejavila vôľu napraviť nesprávne označenie svojho skoršieho procesného úkonu, prípadne ho doplniť alebo spresniť; uvedeným neskorším podaním chcela skoršie podanie celkom nahradiť iným procesným úkonom s odlišným obsahom, vnútornou skladbou, argumentáciou, tvrdeniami a procesnými účinkami. Procesný úkon, ktorý bol jednoznačne dovolaním a vyvolal účinky spojené s dovolaním, chcela neskorším podaním prekvalifikovať tak, akoby od počiatku išlo o návrh na obnovu konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval predmetný procesný úkon žalobkyne z objektívneho hľadiska a vzal na zreteľ, ako bol tento úkon navonok (v písomnej podobe) prejavovaný. Z dôvodov uvedených vyššie nemohol prihliadnuť na neskôr žalobkyňou tvrdý nesúladi medzi jej navonok urobeným procesným úkonom a vnútornou (žalobkyňou subjektívne tvrdou) vôľou. Ani v prípade, že došlo k (tvrdenému) podstatnému omylu žalobkyne medzi tým, čo predmetným procesným úkonom prejavila, a tým, čo ním naozaj prejavovať chcela, nemôže mať jej omyl žiadny vplyv na účinnosť tohto procesného úkonu. Tým, že žalobkyňa podala na súde ňou zvolený opravný prostriedok (dovolanie) s ňou vymedzeným obsahom, sledovaným zámerom, použitou argumentáciou a formuláciami, boli vyvolané procesné účinky, spočívajúce medziiným v tom, že začalo dovolacie konanie. Tieto účinky nemôže žalobkyňa v preskúmvanej veci následne zmať účelovým tvrdením, že v skutočnosti nešlo o dovolanie, ale návrh na obnovu konania.

Po vyriešení právnej povahy tohto opravného prostriedku žalobkyne pristúpil Najvyšší súd Slovenskej republiky k posúdeniu, či sú v dovolacom konaní splnené procesné predpoklady vecného preskúmania dovolania žalobkyne.

V zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Uvedené ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa; dovolací súd je pritom povinný skúmať (preverovať), či táto podmienka je splnená. V danom prípade dovolateľka nezaložila do spisu doklad o jej právnickom vzdelaní a napriek výzve nepredložila súdu plnú moc, ktorou by preukázala, že v dovolacom konaní je zastúpená advokátom. Ani po poučení nevyužila možnosť, na ktorú ju upozornil súd, a nepožiadala o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. V dôsledku nerešpektovania súdnej výzvy dovolateľkou zostal nedostatok vyššie uvedenej osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 1 O.s.p.) konanie o dovolaní žalobkyne zastavil (§ 243c O.s.p. v spojení s § 241 ods. 1 O.s.p. a § 104 ods. 2 O.s.p.).

35. ROZHODNUTIE

Účastníkom tej časti konania, v ktorej sa rozhoduje o pripustení alebo nepripustení zastúpenia (§ 27 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku), je iba fyzická osoba, ktorá má zastupovať účastníka konania, a účastník konania, ktorého má táto fyzická osoba zastupovať. Procesných pomerov iných účastníkov konania sa rozhodnutie súdu o pripustení alebo nepripustení zastúpenia netýka; neprislúcha im ani právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2010 sp. zn. 6 Cdo 247/2009)

Z odôvodnenia

Krajský súd v Bratislave svojím uznesením zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava II č.k. 17 C 166/2007-113 z 26. februára 2010, ktorým prvostupňový súd nepripustil JUDr. P. P. bývajúceho v B. ako zástupcu odporcu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 166/2007 tak, že zastupovanie odporcu v tomto konaní JUDr. P. P. pripustil. Pri posudzovaní spôsobilosti JUDr. P. P. písomne povereného zákonným zástupcom odporcu na jeho zastupovanie v konaní podľa § 27 ods. 1 O.s.p. dospel odvolací súd k záveru, že prihliadajúc na zástupcovu advokátsku prax, vzdelanie a tiež zastupovanie odporcu a jeho zákonného zástupcu (otca) aj v iných rodinných a majetkových veciach na viacerých súdoch (úprava práv a povinností k maloletému odporcovi, výživné na manželku, rozvod manželstva, zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov), možno dôvodne predpokladať, že zastupovaním JUDr. P. P. by odporca nemal utrpieť ujmu na svojich právach.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas dovolanie navrhovateľ, ktorý ho žiadal zmeniť a zastupovanie odporcu JUDr. P. P. v konaní nepripustiť s odôvodnením, že Občiansky súdny poriadok stanovuje súdu jednoznačné pravidlá pre pripustenie zastupovania účastníka konania iným ako právnym zástupcom z radov advokátov, ktoré vylučujú vystupovanie zástupcu v rôznych veciach opätovne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie navrhovateľa bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok podala osoba, ktorá na to nie je oprávnená, preto ho treba odmietnuť.

Dovolanim možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Na rozdiel od objektívnych podmienok vymedzených zákonom stanovením lehoty na podanie dovolania, prípustnosti dovolania len proti v zákone uvedeným rozhodnutiam odvolacieho súdu, zastúpenia dovolateľa a pod., ktoré musia byť pri podaní dovolania splnené, ustanovenie § 240 ods. 1 prvej vety O.s.p. určuje aj subjektívnu podmienku prípustnosti dovolania tým, že právo podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu zveruje účastníkovi. Z účelu dovolania ale vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý na svojich právach (R 40/1993).

Účastník sa môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne (§ 27 ods. 1 O.s.p.). Súd rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa, ak zástupca zrejme nie je spôsobilý na riadne zastupovanie, alebo ak ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne (§ 27 ods. 2 O.s.p.).

Ustanovenie zástupcu v občianskom súdnom konaní je v dispozičnej právomoci účastníka konania. Súd o ňom rozhoduje, iba ak zástupcu z dôvodov stanovených v zákone nepripúšťa. Proti uzneseniu o nepripustení zástupcu, resp. proti zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu o pripustení zástupcu má právo podať opravný prostriedok iba ten účastník konania, ktorý sa dal zastúpiť a jeho zvolený zástupca. Protistrane sa citované uznesenia ani nedoručujú, nakoľko sa jej postavenie v konaní dotknutými rozhodnutiami nemení.

Účastníkom tej časti konania, v ktorej sa rozhoduje o (ne)prípustení zastúpenia ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony spĺňajúcou podmienky ustanovenia § 27 ods. 1 a 2 O.s.p. je preto iba ten, koho má zastupovať zástupca, o prípustnosti ktorého sa v konaní rozhoduje, a tento zvolený zástupca. Protistrana v tejto fáze konania účastníkom nie je, preto jej neprislúcha ani právo na podanie opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu.

Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu o prípustení zastupovania odporcu zvoleným zástupcom napadol dovolaním navrhovateľ, ktorý nebol subjektívne oprávnený na podanie dovolania, lebo nebol týmto uznesením dotknutý na svojich právach, neutrpel rozhodnutím žiadnu ujmu a jeho postavenie sa vôbec nezmenilo. Nebol preto osobou oprávnenou na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ako podané neoprávnenou osobou.

36. ROZHODNUTIE

Ak súd nepokračoval v konaní s právnym nástupcom zaniknutej právnickej osoby (§ 107 ods. 4 O.s.p.), odňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. marca 2011 sp. zn. 1 Cdo 87/2010)

Z odôvodnenia

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo 4. marca 2008, č. k. 12 C 8/2007-569 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka R. c. B. – t. a. domáhala vydania a navrátenia nehnuteľností v katastrálnom území K. n. H. (označených parcelnými číslami, druhom pozemku a výmerou) vedených v pozemkovej knihe vo vložke č. 5 a na liste vlastníctva č. 446; navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania. Vychádzal z toho, že výzva navrhovateľky na vydanie nehnuteľnosti v zmysle § 5 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“) nemá predpísané náležitosti. Keďže tento právny úkon nespĺňa náležitosti v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, navrhovateľka neuplatnila právo na navrátenie vlastníctva riadne a v zákonom určenej lehote do 30. apríla 2006 (§ 5 ods. 1 zákona č. 161/2005). Nedôvodný návrh na začatie konania preto zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 16. februára 2010 sp. zn. 6 Co 43/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej (zamietajúcej) časti potvrdil a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zmenil tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd sa vo veci samej v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Uviedol, že výzva navrhovateľky z 13. januára 2006 je neurčitá a nezrozumiteľná, lebo z nej nevyplýva, akých konkrétnych nehnuteľností sa týka, a ten istý nedostatok má aj jej ďalšia výzva z 21. apríla 2006; obe výzvy nemajú všeobecné náležitosti platného právneho úkonu (§ 34 a § 37 Občianskeho zákonníka) a ani osobitné náležitosti v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. Chýbajúce údaje nebolo možné zistiť ani pomocou výkladového pravidla zakotveného v § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Navyše, výzvy navrhovateľky neobsahovali ani dôvod prevzatia sporných nehnuteľností štátom (§ 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z.). Vyslovil názor, že podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. sa nemožno domáhať vydania veci určenej druhovo, ale iba veci určenej individuálne.

Proti tomuto rozsudku podala dovolanie R. c. – T. a. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie Uviedla, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dôvodila tým, že odvolací súd nerozhodol o návrhu na vstup nového účastníka (R. c. – b. N.) do konania, hoci na tento nový subjekt prešla správa majetku, ktorý tvorí predmet sporu. Nesúhlasila so závermi súdov, že výzva na vydanie veci nebola dostatočne určitá a zrozumiteľná. Zákon č. 161/2005 Z. z. neobsahuje žiadne obsahové náležitosti výzvy na uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam; navrhovateľka kládla dôraz na neformálnosť takejto výzvy. S prihliadnutím na účel zákona č. 161/2005 Z. z. (ako lex specialis) nebolo možné v rámci posudzovania náležitostí výzvy zohľadňovať všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka

Obdobne v dovolaní argumentovala aj R. c. – b. N.

Odporca sa v dovolacom konaní nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal predovšetkým, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade dovolanie smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu, jeho prípustnosť ale

z § 238 O.s.p. nevyplývala. Vzhľadom na to by bolo prípustné, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel v preskúmvanej veci k záveru, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.).

Z obsahu spisu vyplýva, že R. c. – a. podaním, ktoré došlo na Okresný súd Nové Zámky 5. septembra 2008, oznámila, že dňom 14. februára 2008 bola vyhlásená Apoštolská konštitúcia Slovachiae Sakrorum Antistites o vzniku diecéz a zmene hraníc a mien diecéz a cirkevných provincií. Došlo k zmene označenia B. – t. a. na T. a., ktorá má právnu kontinuitu po B. – t. a. Predmetné oznámenie bolo doložené fotokópiou vyššie citovanej konštitúcie a tiež aj potvrdením Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 1. apríla 2008. Po podaní odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa z podnetu odvolacieho súdu vydal súd prvého stupňa 12. januára 2009 opravné uznesenie, ktorým záhlavie rozsudku opravil v zmysle § 164 O.s.p. tak, že správne označenie navrhovateľky je R. c. – T. a. Podaním, ktoré došlo na Okresný súd Nové Zámky 28. septembra 2009, R. c. – b. N. navrhla, aby vstúpila do konania namiesto pôvodnej navrhovateľky so zreteľom na to, že v dôsledku územnej reorganizácie R. c. na Slovensku prešlo na ňu právo spravovať majetok po B. – t. a., vrátane majetku týkajúceho sa daného sporu.

Ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať (§ 107 ods. 1 O.s.p.). Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 107 ods. 4 O. s. p.)

Z citovaných ustanovení vyplýva, že ak po začatí konania stratí účastník spôsobilosť byť účastníkom konania, súd posúdi, či táto okolnosť bráni ďalšiemu pokračovaniu vo veci alebo či možno v konaní pokračovať.

O prekážku ďalšieho postupu v konaní ide napríklad vtedy, ak a/ sa návrhom uplatnené právo alebo povinnosť viaže len na osobu účastníka konania a povaha uplatneného práva alebo povinnosti vylučuje prechod na právneho nástupcu, b/ právny predpis predpokladá existenciu osobitného účastníka konania, c/ smrťou (zánikom) účastníka konania dochádza podľa hmotného práva k zániku právneho vzťahu, d/ účastník konania nemá žiadneho právneho nástupcu. Ak však strata spôsobilosti byť účastníkom konania nevytvára prekážku ďalšieho konania, súd zistí právneho nástupcu zomrelého alebo zaniknutého účastníka, ktorý prevzal jeho práva alebo povinnosti, o ktorých sa koná. V prípade zániku právnickej osoby sú jej právnym nástupcom tí, ktorí pri jej zrušení prevzali jej práva a povinnosti.

V predmetnej veci bolo dôležité správne vyhodnotiť tak podanie R. c. – T. a., ako aj podanie R. c. – b. N. Z ich obsahu e tiež k nim pripojených príloh vyplýva, že Apoštolskou konštitúciou Slovachiae sakrorum Antistites Jeho Svätosti pápeža Benedikta XVI zo 14. februára 2008 Prot. N 621/2003 (ďalej len „apoštolská konštitúcia“) bola vyhlásená územná reorganizácia rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku. V jej rámci došlo k zriadeniu nových diecéz, k zmene hraníc a názvov diecéz a cirkevných provincií; medziiným sa z doterajšej B. – t. a. stala B. a. a T. a.

V nadväznosti na uvedené bolo potrebné vyriešiť otázku právneho nástupníctva po doterajšej navrhovateľke B. – t. a. so zreteľom na právo spravovať majetok, ktorý je predmetom súdneho sporu. Súd mal venovať osobitnú pozornosť najmä oznámeniu R. c. – b. N. z 21. septembra 2009, v zmysle ktorého po B. – t. a. prechádza právo spravovať majetok na tú diecézu, na ktorej sa majetok nachádza, a tiež žiadosti, aby po doterajšej navrhovateľke R. c. B. – t. a., resp. R. c. – T. a. v konaní vystupovala R. c. – b. N. Prechod správy majetku tvoriaceho predmet sporu bol doložený dokladmi – vyhlásením Kongregácie biskupov o právnej subjektivite slovenských cirkevných útvarov latinského obradu (prot. č. 621/2003) z 12. júna 2009, ako aj potvrdením Ministerstva kultúry Slovenskej republiky zo 16. marca 2009 o právnej subjektivite R. c. – b. N.

Tým, že odvolací súd napriek tomuto oznámeniu nepostupoval v súlade s § 107 ods. 1 a 4 O.s.p. a po zániku pôvodnej navrhovateľky nekonal s jej právnou nástupkyňou, odňal právnej nástupkyňi možnosť konať pred súdom v zmysle § 273 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na túto procesnú vadu konania zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudky súdov nižších stupňov (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil na ďalšie konanie bez toho, aby sa zaoberal aj ďalšími uplatnenými dovolacími dôvodmi.

37.

ROZHODNUTIE

Za odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. treba považovať aj odmietnutie celého podania, ktoré by mohlo byť podľa obsahu návrhom na začatie konania (§ 43 ods. 2 O.s.p.), hoci nedostatok tohto podania sa týka len jedného z viacerých odporcov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2011 sp. zn. 7 Cdo 10/2010)

Z odôvodnenia

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací uznesením z 25. júna 2010 sp. zn. 16 Co 126/2010 potvrdil uznesenie Okresného súdu Zvolen z 29. apríla 2010 č. k. 9 C 41/2010 – 37, ktorým tento súd odmietol podanie navrhovateľov doručené 11. marca 2010 v spojení s podaním zo 14. apríla 2010 z dôvodu nedostatku náležitostí návrhu na začatie konania, pre ktoré nebolo možné v konaní pokračovať (§ 43 ods. 2, § 79 O.s.p.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie navrhovateľa, ktorí navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako aj uznesenie Okresného súdu Zvolen zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že súd navrhovateľom odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Poukázali na ustanovenia §§ 1, 2, 41, 49, 79, 43 ods. 2 O.s.p. a uviedli, že súd by v rámci svojich výziev o súčinnosť nemal sledovať cieľ smerujúci k odmietnutiu návrhu z akýchkoľvek formálnych dôvodov. Uznesenia súdov z hľadiska dôvodov odmietnutia boli nezrozumiteľné a nejasné (vrátane označenia procesne nespôsobilého účastníka), takže navrhovateľa vlastne nevedeli, akým spôsobom mali návrh upraviť. Zdôraznili, že pri označení účastníkov konania vychádzali z hodnoverných údajov katastra [§ 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)], pričom z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia akoby vyplynulo, že „údaje uvedené na liste vlastníctva, že J. T. je neznámy vlastník, nie sú pravdivé, pretože odporca v 1/ v čase podania návrhu nežije a teda nemôže byť neznámym vlastníkom, hlavne keď navrhovateľa v návrhu tvrdia, že je právnym predchodcom J. T.“. Vysvetlili, že v konaní sa nedomáhajú určenia totožnosti svojho právneho predchodcu, ale žiadajú určiť, že nehnuteľnosti vydržali do svojho vlastníctva. Zdôraznili, že zápisu do katastra nehnuteľností predchádzalo konanie vedené na Obvodnom pozemkovom úrade vo Zvolene, v ktorom sa zisťovalo, či vlastník môže byť považovaný za neznámeho vlastníka, ktorého zo zákona zastupuje Slovenský pozemkový fond. Trvali na tom, že v predmetnej veci nejde o taký nedostatok návrhu na začatie konania, ktorý by bránil pokračovaniu vo veci. Napokon zdôraznili, že Slovenský pozemkový fond má zo zákona právomoc konať pred súdom vo veciach neznámych vlastníkov, ak je toto vlastníctvo sporné, preto ho nemožno považovať za nespôsobilého účastníka konania.

Odporcovia sa v dovolacom konaní písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) najskôr skúmal, či je dovolanie navrhovateľov procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, prípustnosť podaného dovolania ale z ustanovenia § 239 O.s.p. nevyplýva. Vzhľadom na to by prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku prichádzala do úvahy, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesprávnym postupom súdu bola navrhovateľom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., avšak iba v časti ich podania týkajúcej sa odporcov 2/ až 5/. Ako totiž vyplýva z obsahu spisu, navrhovateľa súdom vytýkané nedostatky tejto časti podania odstránili podaním z 9. apríla 2010. Pokiaľ ide o túto časť podania navrhovateľov, neboli splnené podmienky pre odmietnutie podania v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p.; podanie navrhovateľov (doručené 11. marca 2010) bolo nesprávne odmietnuté ako celok (aj v časti, pre odmietnutie ktorej nebol daný zákonný podklad). Tento nesprávny procesný postup súdu založil prípustnosť dovolania navrhovateľov v zmysle ustanovenia § 237

písm. f/ O.s.p. Zároveň je tým daný aj dôvod, pre ktorý musel dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil v časti týkajúcej sa odmietnutia podania navrhovateľov vo vzťahu k odporcom 2/ až 5/ (§ 243b ods. 1 O. s. p.); pre rovnakú vadu zrušil tiež uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo podanie navrhovateľov v tejto časti odmietnuté (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V časti podania navrhovateľov, ktorá sa týka odporcu 1/, je ale situácia iná; dovolací súd súhlasí s konštatovaním súdov, že podanie navrhovateľov nespĺňa v tejto časti náležitosti návrhu na začatie konania, lebo odporca 1/ je označený len menom a priezviskom. Keďže prípustnosť dovolania v časti, ktorá sa týka podania navrhovateľov vo vzťahu k odporcovi 1/, nevyplýva z § 239 O.s.p. ani § 237 O.s.p., dovolací súd v tejto časti dovolanie navrhovateľov odmietol ako procesne neprípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

38. ROZHODNUTIE

Pravidlo trvania súdnej príslušnosti sa vzťahuje aj na tzv. delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Nc 45/2010 z 27. septembra 2010)

Z odôvodnenia

V právnej veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 14C 161/2003 došlo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2005, sp. zn. 4 Nc 29/2005 k vylúčeniu sudcov Krajského súdu v Žiline a vec - rozhodovanie v odvolacom konaní - sa prikázala Krajskému súdu v Bratislave, ktorý aj v odvolacom konaní následne rozhodol uznesením z 28. apríla 2006 sp. zn. 6 Co 306/2005.

Spis bol opätovne predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako nadriadenému súdu na rozhodnutie o (ne)vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline v tejto veci.

Po preskúmaní obsahu spisového materiálu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že na rozhodnutie o odvolaniach účastníkov konania podaných proti rozsudku Okresného súdu Martin z 18. novembra 2008, č.k. 14 C 161/2003-533 je funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave, nie Krajský súd v Žiline. Nie je preto daný dôvod, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o (ne)vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline, ale je potrebné spis postúpiť Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o uvedených odvolaniach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svoj záver opiera o nasledujúce:

Ústava Slovenskej republiky upravuje v čl. 48 ods. 1 základné právo na zákonného sudcu. Podľa tohto článku nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O.s.p.“) ustanovuje, ktorý súd je vecne, miestne a funkčne príslušný na prerokovanie vecí, čo je prvým predpokladom pre určenie zákonného sudcu, lebo označené základné právo sa výslovne spája s osobou sudcu. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov upravenou zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí aj príslušnosť súdu o veci rozhodovať upravená Občianskym súdnym poriadkom, a tým aj osoba zákonného sudcu (sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu). Nevyhnutným predpokladom toho, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci súdom, ktorý je podľa zákona na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný. Zákon, ktorý upravuje príslušnosť súdu priamo, je nevyhnutné uplatňovať aj pri rozhodovaní o určení súdu príslušného na konanie v konkrétnej právnej veci. Inak môže dôjsť k jej postúpeniu súdu nepríslušnému, čo je v konečnom dôsledku porušením základného práva účastníka konania nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.

Príslušnosť súdu ustanovuje zákon, ktorý nepriamo určuje aj osobu zákonného sudcu. V zmysle § 11 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa konanie uskutočňuje na súde, ktorý je vecne a miestne príslušný; príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia. Pre určenie vecnej a miestnej príslušnosti sú až do skončenia konania rozhodné okolnosti, ktoré tu existujú v čase začatia konania a trvajú až do jeho skončenia. Uvedené ustanovenie vyjadruje zásadu perpetuatio fori spočívajúcu v trvaní súdnej príslušnosti raz určenej až do skončenia konania bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti rozhodné; výnimky z tejto zásady upravuje zákon. Medzi tieto výnimky patrí prikázanie veci inému súdu. Podľa § 12 ods. 1 O.s.p. vec musí byť prikázaná inému súdu, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (tzv. delegácia nutná); podľa § 12 ods. 2 O.s.p. sa vec môže prikázať inému súdu z dôvodu vhodnosti (tzv. delegácia vhodná). V oboch prípadoch sa vec prikáže súdu toho istého stupňa (inštancie); prikázáním sa nemôže zmeniť vecná alebo funkčná príslušnosť – vec nemožno prikázať súdu iného stupňa či

inštancie [ak sú napríklad vylúčení sudcovia určitého krajského súdu, vec sa prikáže inému krajskému súdu (porovnaj tiež R 3/1980)].

Zásada o trvaní (nemennosti) súdnej príslušnosti už raz určenej sa vzťahuje nielen na prípady miestnej príslušnosti určenej podľa hľadísk stanovených priamo zákonom, ale platí tiež na prípady, keď bola príslušnosť určená inak; uvedená zásada sa vzťahuje aj na delegáciu podľa § 12 O.s.p. (súdnym rozhodnutím o prikázaní veci založenú príslušnosť). V tomto smere ani v minulosti právna teória nemala žiadne pochybnosti (porovnaj napr. Občianský soudní řád, Komentář I., nakladatelství Panoráma v Prahe, 1985, str. 139 až 142). Nerešpektovať túto zásadu by znamenalo porušiť právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 14 C 161/2003 uznesením z 26. júla 2005 sp. zn. 4 Nc 29/2005 sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vylúčil a (nadväzujúcim výrokom) rozhodol podľa § 12 ods. 1 O.s.p. tak, že prikázal vec - rozhodovanie v odvolacom konaní - Krajskému súdu v Bratislave, založil s konečnou platnosťou príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na takéto rozhodovanie v uvedenej veci. Takto založená funkčná príslušnosť sa nevyčerpala (neskončila) uznesením uvedeného súdu (ako odvolacieho) z 28. apríla 2006 sp. zn. 6 Co 306/2005, ale vzťahuje sa aj na všetky ďalšie odvolania v tejto právnej veci; preto patrí Krajskému súdu v Bratislave ako funkčne príslušnému súdu prejednať a rozhodnúť aj odvolania účastníkov konania, ktoré sú podané proti rozsudku Okresného súde Martin z 18. novembra 2008, č.k. 14 C 161/2003-533. Iné riešenie v takomto prípade – opakované (ad hoc) predkladanie veci na rozhodovanie o vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline, hoci tento súd už stratil postavenie funkčne príslušného (odvolacieho) súdu, neobstojí. Takýmto - „iným“ - riešením, kde je zjavná jeho mylnosť už zo samotného rozporu s citovanou právnou úpravou, by sa poprela už zdôraznená zásada o trvaní (nemennosti) súdnej príslušnosti a tým zároveň by sa poprelo aj právo na zákonného sudcu; fakt, že by sa tak súčasne celkom odstránil aj jasne zreteľný teleologický význam trvania (nemennosti) už raz takto určenej súdnej príslušnosti (spochybujúci na zámere docieľiť, aby už následne nedochádzalo k ďalším ingerenciám v tom istom smere – opakovaným rozhodovaniam o príslušnosti a tak k predĺžovaniu a nehospodárnosti súdneho konania), možno potom označiť za moment už iba rýdzo kolaterálny.

Vec (spis) s odvolaniami účastníkov proti rozsudku Okresného súde Martin z 18. novembra 2008 č.k. 14 C 161/2003-533 patrí Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodovanie o týchto riadnych opravných prostriedkoch. Na tejto príslušnosti Krajského súdu v Bratislave nič nemôžu zmeniť okolnosti, ktoré nastali po už raz takto založenej príslušnosti tohto krajského súdu (napríklad či na pôvodne funkčne príslušnom súde sa medzičasom sčasti zmenilo zloženie sudcovského zboru atď.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý za opísaného stavu nemal splnené zákonné podmienky pre to, aby (opätovne) skúmal existenciu skutočností vylučujúcich sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 14 C 161/2003, svojím rozhodnutím vyriešil nastolenú aktuálnu otázku, ktorý súd má rozhodnúť o odvolaniach účastníkov konania proti rozsudku Okresného súde Martin z 18. novembra 2008 č.k. 14 C 161/2003-533 a zároveň podal jasný výklad, ktorý pro futuro predchádza možnosti vzniku prípadnej novej pochybnosti o tom, ktorý z oboch spomenutých krajských súdov je v danej právnej veci odvolacím súdom. Prijaté riešenie sleduje nielen v tomto prípade (porovnaj napr. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júla 2010 sp. zn. 1 Nc 18/2010) docielenie konzistentnej rozhodovacej praxe nadriadeného súdu.